

દસમ ગુરુ વાણી ::૨

બચિત્ર નાટક

::::: દસમ શિખ ગુરુ શ્રી ગુરુ ગોબિંદ સિંઘ જી :::::
રચિત બાણી

::: ગુજરાતી લિપ્યાંતરણ :::
એક તુચ્છ સેવક--- સુરિંદરજીત સિંઘ ભંબરા
ઈ-મેલ :-- sjsingh2000@yahoo.com

બચિત્ર નાટક

૧૦૧ ૧ઓંકાર સતિગુર પ્રસાદિ ।
અથ બચિત્ર નાટક ગ્રંથ લિખ્યતે ।
સ્રી મુખવાક પાતસાહી ૧૦ ।

ત્વપ્રસાદિ । દોહરા

નમસકાર સ્રી ખડગ કો કરૌ સુ હિતુ ચિતુ લાઈ ।
પૂરન કરૌ ગિરંથ ઈહુ તુમ મુહિ કરહુ સહાઈ ।૧।

સ્રી કાલ જી કી ઉસતતિ ।

ત્રિભંગી છંદ

ખગ ખંડ બિહંડં ખલદલ ખંડં અતિ રણ મંડં બરબંડં ।
ભુજ દંગ અખંડં તેજ પ્રચંડં જોતિ અમંડં ભાનુ પ્રભં ।
સુખ સંતા કરણં દુરમતિ દરણં કિલબિખ હરણં અસિ સરણં ।
૧૧ ૧૧ જગ કારણ સ્ત્રિસટિ ઉબારણ મમ પ્રતિપારણ ૧૧ તેગં ।૨।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

સદા એક જોત્યં અજૂની સરૂપં । મહાદેવ દેવં મહા ભૂપ ભૂપં ।
નિરંકાર નિત્યં નિરૂપં ત્રિબાણં । કલં કારણેયં નમો ખડગપાણં ।૩।
નિરંકાર ત્રિબિકાર નિત્યં નિરાલં । ન બ્રિધં બિસેખં ન તરુનં ન બાલં ।
ન રંકં ન રાયં ન રૂપં ન રેખં । ન રંગં ન રાગં અપારં અભેખં ।૪।

ન રૂપં ન રેખં ન રંગં ન રાગં । ન નામં ન ઠામં મહા જોતિ જાગં ।
ન દ્વેખં ન ભેખં નિરંકાર નિત્યં । મહા જોગ જોગં સુ પરમં પવિત્યં ।૫।
અજેયં અભેયં અનામં અઠામં । મહાજોગ જોગં મહા કામ કામં ।
અલેખં અભેખં અનીલં અનાદં । પરેયં પવિત્રં સદા ત્રિબિખાદં ।૬।

સુઆદં અનાદં અનીલં અનંતં । અદ્વૈષં અભેષં મહેસં મહંતં ।
 ન રોષં ન સોષં ન દ્રોહં ન મોહં । ન કામં ન ક્રોધં અજોની અજોહં ।૭
 પરેયં પવિત્રં પુનીતં પુરાણં । અજેયં અભેયં ભવિષ્યં ભવાણં ।
 ન રોગં ન સોગં સુ નિત્યં નવીનં । અજાયં સહાયં પરમં પ્રબીનં ।૮

સુ ભૂતં ભવિષ્યં ભવાનં ભવેયં । નમો ત્રિબિકાર નમો ત્રિવુરેયં ।
 નમો દેવ દેવં નમો રાજ રાજં । નિરાલંબ નિત્યં સુ રાજાધિરાજં ।૯
 અલેષં અભેષં અભૂતં અદ્વૈષં । ન રાગં ન રંગં ન રૂપં ન રેષં ।
 મહા દેવ દેવ મહા જોગ જોગં । મહા કામ કામં મહા ભોગ ભોગં ।૧૦

કહૂં રાજસં તામસં સાતકેયં । કહૂં નારિ કો રૂપ ધારે નરેયં ।
 કહૂં દેવીયં દેવતં દર્ષત રૂપં । કહૂં રૂપં અનેક ધારે અનૂપં ।૧૧
 કહૂં ફૂલ દ્વૈ કૈ ભલે રાજ ફૂલે । કહૂં ભવર દ્વૈ કૈ ભલી ભાતિ ભૂલે ।
 કહૂં પવન દ્વૈ કૈ બહે બેગિ એસે । કહે મો ન આવે કથો તાહિ કૈસે ।૧૨

કહૂં નાદ દ્વૈ કૈ ભલી ભાંતિ બાજે । કહૂં પારધી દ્વૈ ધરે બાન રાજે ।
 કહૂં મિગ દ્વૈ કૈ ભલી ભાતિ મોહે । કહૂં કામકી જિઉ ધરે રૂપ સોહે ।૧૩
 નહી જાનિ જાઈ કહૂં રૂપ રેષં । કહા બાસ તા કો ફિરૈ કઉન ભેષં ।
 કહા નામ તા કો કહા કૈ કહાવૈ । કહા મૈ બખાનો કહે મો ન આવૈ ।૧૪

ન તાકો કોઈ તાત માતં ન ભાયં । ન પુત્રં ન પૌત્રં ન દાયા ન દાયં ।
 ન નેહં ન ગેહં ન સૈનં ન સાથં । મહા રાજ રાજં મહા નાથ નાથં ।૧૫
 પરમં પુરાનં પવિત્રં પરેયં । અનાદં અનીલં અસંભં અજેયં ।
 અભેદં અછેદં પવિત્રં પ્રમાથં । મહા દીન દીનં મહા નાથ નાથં ।૧૬

અદાગં અદગં અલેષં અભેષં । અનંતં અનીલં અરૂપં અદ્વૈષં ।
 મહા તેજ તેજં મહા જ્વાલ જ્વાલં । મહા તંત્ર મંત્ર મહા કાલ કાલં ।૧૭
 કરં બામ ચાપિયં ક્રિપાણં કરાલં । મહા તેજ તેજં બિરાજૈ બિસાલં ।
 મહા દાડ દાડં સુ સોહં અપારં । જિનૈ ચરબીયં જીવ જગ્યં હજારં ।૧૮

ડમા ડંડ ડઉરૂ સિતાસેત છત્રા હાહા હૂહ હાસં ઝમા ઝમ અત્રં ।
 મહા ઘોર સબદં બજે સંખ એસં । પ્રલૈ કાલ કે કાલ કી જ્વાલ જૈસં ।૧૯

ઘણં ઘંટ બાજં । ધુણં મેઘ લાજં ।
ભયો સદ એવં । હડિયો નીર ઘેવં ।૨૦।
ઘુરં ઘુંઘરેયં । ધુણં નેવરેયં ।
મહા નાદ નાદં । સુરં નિરબિખાદં ।૨૧।

સિરં માલ રાજં । લખે રુદ્ર લાજં ।
સુભે ચાર ચિત્રં । પરમં પવિત્રં ।૨૨।
મહા ગરજ ગરજં । સુણે દૂત લરજં ।
સ્રવં સ્રોણ સોહં । મહા માન મોહં ।૨૩।

ભુવંગ પ્રયાત છંદ

સિવે સેતવં જેરવં ઉતભુવેવં । રચે અંડવં ખંડ બ્રહમંડ એવં ।
દિસા બિદિસાયં વિમી આસમાણં । ચતુર બેદ કથ્યં કુરાણં પુરાણં ।૨૪।
રચે રૈણ દિવસં થપે સૂર ચંદ્રં । ઠટે દઈવ દાનો રચે બીર બિંદ્રં ।
કરી લોહ કલમં લિખ્યો લેખ માથં । સબૈ જેર કીને બલી કાલ હાથં ।૨૫।

કઈ મેટિ ડારે ઉસારે બનાએ । ઉપારે ગડે ફેરિ મેટે ઉપાએ ।
કિઆ કાલ જૂ કી કિનૂ ન પછાની । ઘનિયો પૈ બિઠૈ હૈ ઘનિયો પૈ બિહાની
।૨૬।

કિતે કિસન સે કીટ કોટૈ બનાએ । કિતે રામ સે મેટિ ડારે ઉપાએ ।
મહાદીન કેતે પ્રિથી માઝિ હૂએ । સમૈ આપની આપની અંતિ મૂએ ।૨૭।

જિતે અઉલીઆ અંબીઆ હોઈ બીતે । તિત્યો કાલ જીતા ન તે કાલે જીતે ।
જિતે રામ સે કિસન હુઈ બિસનુ આએ । તિત્યો કાલ ખાપિઉ ન તે કાલ
ઘાએ ।૨૮।

જિતે ઈંદ્ર સે ચંદ્ર સે હોત આએ । તિત્યો કાલ ખાપા ન તે કાલિ ઘાએ ।
જિતે અઉલીઆ અંબીઆ ગઉસ ટ્વૈ હૈ । સમૈ કાલ કે અંત દાડા તલૈ હૈ
।૨૯।

જિતે માનઘાતાદિ રાજા સુહાએ । સભૈ બાધિ કે કાલ જેલૈ ચલાએ ।
જિનૈ નામ તા કો ઉચારો ઉબારે । બિના સામ તા કી લખે કોટિ મારે ।૩૦।

ત્વપ્રસાદિ । રસાવલ ચંદ

ચમકહિ ક્રિપાણં । અભૂતં ભયાણં । ધુણં નેવરાણં । ઘુરં ઘુંઘયાણં ।૩૧।
ચતુર બાહ ચારં । નિજૂટં સુધારં । ગદા પાસ સોહં । જમં માન મોહં ।૩૨।

સુભં જીભ જુઆલં । સુ દાડા કરાલં । બજી બંબ સંખં । ઉઠે નાદં બંખં ।૩૩।
સુભં રૂપ સિઆમં । મહા સોભ ધામં । છબે ચારુ ચિત્રં । પરેઅં પવિત્રં ।૩૪।

ભુવંગ પ્રયાત ઇંદ

સિરં સેત છત્રં સુ સુભ્રં બિરાજં । લખે છૈલ છાઈઆ કરે તેજ લાજં ।
બિસાલ લાલ નૈનં મહારાજ સોહં । ઢિંગં અંસુમાલં હસં કોટિ કોહં ।૩૫।
કહૂં રૂપ ધારે મહારાજ સોહં । કહૂં દેવ કંનિઆનિ કે માન મોહં ।
કહૂં બીર દ્વૈ કે ધરે બાન પાનં । કહૂં ભૂપ દ્વૈ કે બજાએ નિસાનં ।૩૬।

રસાવલ ઇંદ

ધનુર બાન ધારે । છકે છૈલ ભારે ।
લએ ખગ ઐસે । મહાબીર જૈસે ।૩૭।
જુરે જંગ જોરં । કરે જુધ ઘોરં ।
ક્રિપા નિધિ દિઆલં । સદાયં ક્રિપાલં ।૩૮।
સદા એક રૂપં । સભૈ લોક ભૂપં ।
અજેઅં અજાયં । સરનિયં સહાયં ।૩૯।
તપૈ ખગ પાનં । મહા લોક દાનં ।
ભવિખિઅં ભવેઅં । નમો નિરજુરેઅં ।૪૦।
મધો માન મુંડં । સુભં રંડ ઝુંડં ।
સિરં સેત છત્રં । લસં હાથ અત્રં ।૪૧।
સુણે નાદ ભારી । ત્રસૈ છત્રધારી ।
દિસા બસત્ર રાજં । સુણે દોખ ભાજં ।૪૨।

સુણો ગદ સદં । અનંતં બેહદં ।
 ઘટા જાણ સિઆમં । દુતં અભિરામં ।૪૩।
 ચતુર બાહ ચારં । કરીટં સુધારં ।
 ગદા સંખ ચકં । દિપૈ કૂર બકં ।૪૪।

નરાજ ઇંદ

અનૂપ રૂપ રાજિઅં । નિહાર કામ લાજિયં ।
 અલોક લોક સોભિઅં । બિલોક લોક લોભિઅં ।૪૫।
 ચમકિ ચંદ્ર સીસિયં । રહિયો લજાઈ ઈસયં ।
 સુ સોભ નાગ ભૂખંણં । અનેક દુસટ દૂખણં ।૪૬।

ક્રિપાણ પાણ ધારીયં । કરોર પાપ ટારીયં ।
 ગદા ગ્રિસટ પાણિયં । કમાણ બાણ તાણિયં ।૪૭।
 સબદ સંખ બજિયં । ઘણંકિ ઘુંમર ગજિયં ।
 સરનિ નાથ તોરીયં । ઉબાર લાજ મોરીયં ।૪૮।

અનેક રૂપ સોહીયં । બિસેખ દેવ મોહીયં ।
 અદેવ દેવ દેવલં । ક્રિપા નિધાન કેવલં ।૪૯।
 સુ આદિ અંતિ એકિયં । ઘરે સરૂપ અનેકિયં ।
 ક્રિપાણ પાણ રાજઈ । બિલોક પાપ ભાજઈ ।૫૦।
 અલંકિત સુ દેહયં । તનો મનો કિ મોહિયં ।
 કમાણ બાણ ધારહી । અનેક સત્ર ટારહી ।૫૧।
 ઘમકિ ઘુંઘરં સુરં । નવં નનાદ નૂપરં ।
 પ્રજુઆલ બિજુલં જુલં । પવિત્ર પરમ નિરલમં ।૫૨।

ત્વપ્રસાદિ । તોટક ઇંદ

નવ નેવર નાદ સુરં ત્રિમલં । મુખ બિજુલ જુઆલ ઘણં પ્રજુલં ।
 મદરા કર મત મહા ભભકં । બન મૈ મનો બાઘ બચા બબકં ।૫૩।
 ભવ ભૂત ભવિખ ભવાન ભવં । કલ કારણ ઉબારણ એક તુવં ।
 સભ ઠૌર નિરંતર નિત નયં । મિદ મંગલ રૂપ તુયં સુભયં ।૫૪।

દ્રિડ દાડ કરાલ ઢ્રે સેત ઉધં । જિહ ભાજત દુસટ બિલોક જુધં ।
 મદ મત કિપાણ કરાલ ધરં । જય સદ સુરાસુરયં ઉચરં ॥૫૫॥
 નવ કિંકણ નેવર નાદ હૂંઅં । ચલ ચાલ સભાચલ કંપ ભૂઅં ।
 ઘણ ઘુંઘર ઘંટણ ઘોર સુરં । ચર ચાર ચરાચરયં હુહરં ॥૫૬॥

ચલ ચૌદહૂં ચકન ચક ફિરં । બઢવં ઘટવં હરીઅં સુભરં ।
 જગ જીવ જિતે જલયં થલયં । અસ કો જુ તવાઈસિઅં મલયં ॥૫૭॥
 ઘટ ભાદવ માસ કી જાણ સુંભ । તન સાવરે રાવરેઅં હુલસં ।
 રસ પંગતિ દામિનીઅં દમંકં । ઘટ ઘુંઘર ઘંટ સુર ઘમકં ॥૫૮॥

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

ઘટા સાવણં જાણ સ્યામં સુહાયં । મણી નીલ નગિયં લખ સીસ નિઆયં ।
 મહા સુંદર સ્યામં મહા અભિરામં । મહા રૂપ રૂપં મહા કામ કામં ॥૫૯॥
 ફિરૈ ચક ચઉદહ પુરીયં મધિઆણં । ઈસો કૌન બીયં ફિરૈ આઈસાણં ।
 કહો કુંટ કૌને બિખૈ ભાજ બાચે । સભં સીસ કે સંગ સ્ત્રી કાલ નાચૈ ॥૬૦॥

કરે કોટ કોઊ ધરૈ કોટિ ઓટં । બચૈગો ન કિઉ હૂં કરૈ કાલ ચોટં ।
 લિખ જંત્ર કેતે પડં મંત્ર કોટં । બિના સરનિ તાકી નહી ઓર ઓટં ॥૬૧॥
 લિખં જંત્ર થાકે પડં મંત્ર હારૈ । કરે કાલ કે અંત લૈ કે બિચારે ।
 કિતિઓ તંત્ર સાધે જુ જનમ બિતાઈઓ । ભએ ફોકટં કાજ એકૈ ન આઈઓ
 ॥૬૨॥

કિતે નાસ મૂદે ભએ બ્રહમચારી । કિતે કંઠ કંઠી જટા સીસ ધારી ।
 કિતે ચીર કાનં જુગીસં કહાયં । સભે ફોકટં ધરમ કામં ન આયં ॥૬૩॥

મધુ કીટભં રાછસેસં બલીઅં । સમે આપની કાલ તેઊ દલીઅં ।
 ભએ સુંભ નૈસુંભ સ્રોણંતબીજં । તઊ કાલ કીને પુરેજે પુરેજં ॥૬૪॥

બલી પ્રિથીઅં માનઘાતા મહીપં । જિનૈ રથ ચક્રં કીએ સાત દીપં ।
ભુજં ભીમ ભરથં જગં જીત ડંડિયં । તિનૈ અંત કે અંત કૌ કાલ ખંડિયં ।૬૫।

જિનૈ દીપ દીપં દુહાઈ ફિરાઈ । ભુજા દંડ દૈ છોણિ છત્રં છિનાઈ ।
કરે જગ કોટં જસં અનિક લીતે । વહૈ બીર બંકે બલી કાલ જીતે ।૬૬।

કઈ કોટ લીને જિનૈ દુરગ ઢાહે । કિતે સૂરબીરાન કે સૈન ગાહે ।
કઈ જંગ કીને સુ સાકે પવારે । વહૈ દીન દેખૈ ગિરે કાલ મારે ।૬૭।

જિનૈ પાતિસાહી કરી કોટિ જુગિયં । રસં આનરસં ભલી ભાતિ ભુગિયં ।
વહૈ અંત કો પાવ નાગે પધારે । ગિરે દીન દેખે હઠી કાલ મારે ।૬૮।

જિનૈ ખંડીઅં દંડ ધારં અપારં । કરે ચંદ્રમા સૂર ચેરે દુઆરં ।
જિનૈ ઇંદ્ર સે જીત કે છોડિ ડારે । વહૈ દીન દેખે ગિરે કાલ મારે ।૬૯।

રસાવલ છંદ

જિતે રામ હુએ । સભૈ અંતિ મૂએ । જિતે કિસન દ્વૈ હૈ । સભૈ અંતિ જૈ હૈ ।૭૦।
જિતે દેવ હોસી । સભૈ અંત જાસી । જિતે બોધ દ્વૈ હૈ । સભૈ અંતિ છૈ હૈ ।૭૧।
જિતે દેવ રાયં । સભૈ અંત જાયં । જિતે દઈત એસં । તિત્યો કાલ લેસં ।૭૨।

નરસિંઘાવતારં । વહે કલ મારં । બડો ડંડધારી । હણિઓ કાલ ભારી ।૭૩।
દિવં બાવનેયં । હણિઓ કાલ તેયં । મહા મછ મુંડં । ફધિઓ કાલ ઝુંડં ।૭૪।
જિતે હોઈ બીતે । તિતે કાલ જીતે । જિતે સરનિ જૈ હૈ । તિતિઓ રાખિ લૈહે ।૭૫।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

બિના સરનિ તાકી ન અઉરૈ ઉપાયં । કહા દેવ દઈતં કહા રંક રાયં ।
કહા પાતિસાહં કહા ઉમરાયં । બિના સરનિ તાકી ન કોટૈ ઉપાયં ।૭૬।
જિતે જીવ જંતં સુ દુનીઅં ઉપાયં । સભૈ અંતિકાલં બલી કાલિ ઘાયં ।
બિના સરનિ તાકી નહી ઔર ઓટં । લિખે જંત્ર કેતે પડે મંત્ર કોટં ।૭૭।

નરાજ છંદ

જિતેકિ રાજ રંકયં । હને સુ કાલ બંકયં ।
 જિતેકિ લોક પાલયં । નિદાન કાલ દાલયં ।૭૮।
 ક્રિપાલ પાણિ જે જપૈ । અનંત થાટ તે થાપૈ ।
 જિતેકિ કાલ ધિઆઈ હૈ । જગતિ જીત જાઈ હૈ ।૭૯।
 બચિત્ર ચાર ચિત્રયં । પરમયં પવિત્રયં ।
 અલોક રૂપ રાજિયં । સુણે સુ પાપ ભાજિયં ।૮૦।
 બિસાલ લાલ લોચનં । બિઅંત પાપ મોચનં ।
 ચમક ચંદ્ર ચારયં । અઘી અનેક તારયં ।૮૧।

રસાવલ છંદ

જિતે લોક પાલં । તિતે જેર કાલં ।
 જિતે સૂર ચંદ્રં । કહા ઇંદ્ર બિંદ્રં ।૮૨।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

ફિરૈ ચૌદહૂં લોકયં કાલ ચકં । સભૈ નાથ નાથે ભ્રમં ભઉહ બકં ।
 કહા રામ કિસનં કહા ચંદ્ર સૂરં । સભૈ હાથ બાધે ખરે કાલ હજૂરં ।૮૩।

સ્વૈયા

કાલ હી પાઈ ભયો ભગવાન સુ જાગત યા જગ જાકી કલા હૈ ।
 કાલ હી પાઈ ભયો બ્રહ્મા સિવ કાલ હી પાઈ ભયો જુગીઆ હૈ ।
 કાલ હી પાઈ સુરાસુર ગંધબ જઇ ભુજંગ દિસા બિદિસા હૈ ।
 અઉર સુકાલ સભૈ બસિ કાલ કે એક હી કાલ અકાલ સદા હૈ ।૮૪।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

નમો દેવ દેવં નમો ખડગ ધારં । સદા એક રૂપં સદા નિરબિકારં ।
 નઅમો રાજસં સાતકં તામસેઅં । નમો નિરબિકારં નમો નિરજુરેઅં ।૮૫।

રસાવલ છંદ

નમો બાણ પાણં । નમો નિરભયાણં ।
 નમો દેવ દેવં । ભવાણં ભવેઅં ।૮૬।

ભુવંગ પ્રયાત ઇંદ

નમો ખગ ખંડં ક્રિપાણ કટારં । સદા એક રૂપં સદા નિરબિકારં ।
 નમો બાણ પાણં નમો દંડ ધારિઉં । જિનૈ ચૌદહૂં લોક જોતં બિથારિયં ।૮૭।
 નમસકારયં મોર તીરં તુફંગં । નમો ખગ અદગં અભૈયં અભંગં ।
 ગદાયં ત્રિસટં નમો સૈહથીઅં । જિનૈ તુલીયં બીર બીયો ન બીઅં ।૮૮।

રસાવલ ઇંદ

નમો ચક્ર પાણં । અભૂતં ભયાણં ।
 નમો ઉગ્રદાડં । મહા ત્રિસટ ગાડં ।૮૯।
 નમો તીર તોપં । જિનૈ સત્ર ઘોપં ।
 નમો ઘોપ પટં । જિને દુસટ દટં ।૯૦।
 જિતે સસત્ર નામં । નમસકાર તામં ।
 જિતે અસત્ર ભૈયં । નમસકાર તેયં ।૯૧।

સ્વૈય્યા

મેરુ કરો ત્રિણ તે મુહિ જાહિ ગરીબ નિવાજ ન દૂસર તો સો ।
 ભૂલ છિમો હમરી પ્રભ આપન ભૂલનહાર કહૂં કોઊ મો સો ।
 સેવ કરી તુમરી તિન કે સભ હી ગ્રિહ દેખીઅત દ્રબ ભરો સો ।
 યા કલ મૈ સભ કાલ ક્રિપાન કે ભારી ભુજાન કો ભારી ભરોસો ।૯૨।

સુંભ નિસુંભ સે કોટ નિસચાર જાહિ છિનેક બિખૈ હનિ ડારે ।
 ધૂમર લોચન ચંડ અઉ મુંડ સે માહિખ સે પલ બીચ નિવારે ।
 ચામર સે રણિ ચિછર સે રકતિછણ સે ઝટ દૈ ઝઝકારે ।
 ઐસો સુ સાહિબુ પાઈ કહા પરવાહ રહી ઈહ દાસ તિહારે ।૯૩।

મુંડહુ સે મધુ કીટભ સે મુર સે અઘ સે જિનિ કોટિ દલે હૈ ।
 ઓટિ કરી કબહૂં ન જિનૈ રણિ ચોટ પરી પગ દ્વૈ ન ટલે હૈ ।
 સિંધુ બિખૈ જે ન બૂડે નિસચાર પાવક બાણ બહે ન જલે હૈ ।
 તે અસિ તોરિ બિલોકિ અલોક સુ લાજ કો છાડ કૈ ભાજિ ચલે હૈ ।૯૪।

રાવણ સે મહિરાવણ સે ઘટકાનહુ સે પલ બીચ પછારે ।
 બારદ નાદ અકંપન સે જગ જંગ જુરૈ જિન સિઉ જમ હારે ।

કુંભ અકુંભ સે જીત સભૈ જગિ સાતહૂં સિંધ હથિઆર પખારે ।
 જે જે હુતે અકટે બિકટે સુ કટે કરિ કાલ કિપાન કે મારે ।૮૫।

જો કહૂં કાલ તે ભાજ કે બાચીઅત તો કિહ કુંટ કહો ભવિ જાઈયૈ ।
 આગે હૂં કાલ ઘરે અસિ ગાજત છાજત હૈ જિહ તે નસિ અઈયૈ ।
 અૈસે ન કે ગયો કોઈ સુ દાવ રે જાહિ ઉપાવ સો ઘાવ બચઈયૈ ।
 જાતે ન છુટીયૈ મુડ કહૂં હસિ તાકી ન કિઉ સરણાગતિ જઈયૈ ।૮૬।

કિસન અઉ બિસનુ જપે તુહિ કોટિક રામ રહીમ ભલી બિધિ ધિઆયો ।
 બ્રહમ જપિઓ અરુ સંભુ થપિઓ તહિ તે તુહિકો કિન હૂં ન બચાયો ।
 કોટિ કરી તપસા દિન કોટિક કાહૂં ન કૌડી કો કામ કઢાયો ।
 કામ કા મંત્ર કસીરે કે કામ ન કાલ કો ઘાઉ કિનહૂં ન બચાયો ।૮૭।

કાહે રે કૂર કરે તપસા ઈન કી કોઊ કૌડી કે કામ ન અૈહૈ ।
 તોહિ બચાઈ સકૈ કહુ કૈસે કે આપન ઘાવ બચાઈ ન અૈહૈ ।
 કોપ કરાલ કી પાવક કુંડ મૈ આપિ ટંગિઓ તિમ તોહિ ટંગૈ હૈ ।
 ચેત તે ચેત અજો જીઅ મૈ જડ કાલ કિપા બિનુ કામ ન અૈહૈ ।૮૮।

તાહિ પછાનત હૈ ન મહા પસુ જા કો પ્રતાપુ તિહૂં પુર માહી ।
 પૂજત હૈ પરમેસર કે જિહ કે પરસૈ પરલોક પરાહી ।
 પાપ કરો પરમારથ કે જિહ પાપન તે અતિ પાપ લજાઈ ।
 પાઈ પરો પરમેસર કે જડ પાહન મૈ પરમેસર નાહી ।૮૯।

મોન ભજે નહી માન તજે નહી ભેખ સજે નહી મૂંડ મૂંડાએ ।
 કંઠિ ન કંઠી કઠોર ઘરૈ નહી સીસ જટાન કે જૂટ સુહાએ ।
 સાચુ કહો સુનિ લૈ ચિતુ દૈ બિનુ દીન દિઆલ કી સામ સિધાએ ।
 પ્રીતિ કરે પ્રભુ પાયત હૈ કિરપાલ ન ભીજત લાંડ કટાએ ।૧૦૦।

કાગદ દીપ સભૈ કરિ કે અર સાત સમુંદ્રન કી મસુ કૈહો ।
 કાટિ બનાસપતી સિગરી લિખબે હૂં કે લેખન કાવિ બનૈહો ।
 સારસુતી બકતા કરિ કે જુગ કોટિ ગનેસ કે હાથિ લિખૈહો ।
 કાલ કિપાલ બિના બિનતી ન તઉ તુમ કો પ્રભ નૈકુ રિઝૈહો ।૧૦૧।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે સ્ત્રી કાલ જ કી ઉસતતિ
પ્રિથમ ધિઆઈ સંપૂરનં સતુ સુભમ સતુ ।૧।

કવિ બંસ વરણન

ચૌપઈ

તુમરી મહિમા અપર અપારા । જા કા લહિઓ ન કિન હૂં પારા ।
દેવ દેવ રાજન કે રાજા । દીન દિઆલ ગરીબ નિવાજા ।૧।

દોહરા

મૂક ઊચરૈ સાસત્ર ખટિ પિંગ ગિરન ચડિ જાઈ ।
અંધ લખૈ બધરો સુનૈ જો કાલ ક્રિપા કરાઈ ।૨।

ચૌપઈ

કહા બુધિ પ્રભ તુછ હમારી । બરનિ સકૈ મહિમા જુ તિહારી ।
હમ ન સકત કરિ સિફત તુમારી । આપ લેહુ તુમ કથા સુધારી ।૩।
કહા લગૈ ઈહુ કીટ બખાનૈ । મહિમા તોરિ તુહી પ્રભ જાનૈ ।
પિતા જનમ જિમ પૂત ન પાવૈ । કહા તવન કા ભેદ બતાવૈ ।૪।

તુમરી પ્રભા તુમૈ બનિ આઈ । અઉરન તે નહી જાત બતાઈ ।
તુમરી ક્રિઆ તુમ હી પ્રભ જાનો । ઊચ નીચ કસ સકત બખાનો ।૫।
સેસ નાગ સિર સહસ બનાઈ । ઢૈ સહંસ રસનાહ સુહાઈ ।
રટત અબ લગે નામ અપારા । તુમરો તઉ ન પાવત પારા ।૬।
તુમરી ક્રિઆ કહા કોઉ કહૈ । સમઝત બાત ઉરઝિ મતિ રહૈ ।
સૂછમ રૂપ ન બરના જાઈ । બિરધુ સરૂપહિ કહો બનાઈ ।૭।
તુમરી પ્રેમ ભગતિ જબ ગહિહો । છોરિ કથા સભ હી તબ કહિ હો ।
અબ મૈ કહો સુ અપની કથા । સોઠી બંસ ઉપજિઆ જથા ।૮।

દોહરા

પ્રથમ કથા સંછેપ તે કહો સુ હિત ચિતુ લાઈ ।
બહુરિ બડો બિસથાર કૈ કહિહૌ સભૈ સુનાઈ ।૯।

ચૌપઈ

પ્રિથમ કાલ જબ કરા પસારા । ઓઅંકાર તે સ્ત્રિસટિ ઉપારા ।
કાલસૈન પ્રથમૈ ભઈઓ ભૂપા । અધિક અતુલ બલિ રૂપ અનૂપા ।૧૦।

કાલકેતુ દૂસર ભૂઅ ભઈઓ । ફૂરબરસ તીસર જગિ ઠયો ।
કાલધુજ ચતુરથ ત્રિપ સોહૈ । જિહ તે ભયો જગત સભ કો હૈ ।૧૧।

સહસરાઇ જા કો સુભ સોહૈ । સહસ પાદ જા કે તનિ મોહૈ ।
સેખ નાગ પર સોઈબો કરૈ । જગ તિહ સેખ સાઈ ઉચરૈ ।૧૨।
એક સ્રવણ તે મૈલ નિકારા । તા તે મધૂ કીટભ તન ધારા ।
દુતીઆ કાન તે મૈલ નિકારી । તા તે ભઈ સ્ત્રિસટિ ઈહ સારી ।૧૩।

તિન કો કાલ બહુરિ બધ કરા । તિન કો મેદ સમુંદ મો પરા ।
ચિકન તાસ જલ પર તિર રહી । મેધા નામ તબહિ તે કહી । ૧૪।
સાધ કરમ જે પુરખ કમાવૈ । નામ દેવતા જગત કહાવૈ ।
કુક્કિત કરમ જે જગ મૈ કરહી । નામ અસુર તિન કો સભ ધર હી ।૧૫।
બહુ બિસથાર કહ લગૈ બખાનીઅત । ગ્રંથ બઢન તે અતિ ડરુ માનીઅત ।
તિન તે હોત બહુત ત્રિપ આએ । દછ પ્રજાપતિ જિન ઉપજાએ ।૧૬।
દસ સહંસ તિહિ ગ્રિહ ભઈ કંનિઆ । જિહ સમાન કહ લગૈ ન અંનિઆ ।
કાલ કિઆ ઐસી તહ ભઈ । તે સભ બિઆહ નરેસન દઈ ।૧૭।

દોહરા

બનતા કદ્ર દિતિ અદિતિ એ રિખ બરી બનાઈ ।
નાગ નાગરિપુ દેવ સભ દઈત લએ ઉપજાઈ ।૧૮।

ચૌપઈ

તાતે સૂરજ રૂપ કો ધરા । જાતે બંસ પ્રચુર રવિ કરા ।
જૌ તિન કે કહિ નામ સુનાઊ । કથા બઢન તે અધિક ડરાઊ ।૧૯।
તિન કે બંસ બિખૈ રઘુ ભયો । રઘુ બંસહિ જિહ જગહિ ચલયો ।
તાતે પુત્ર હોત ભયો અજુ બરુ । મહા રથી અરુ મહા ધનુરધર ।૨૦।
જબ તિન ભેસ જોગ કો લયો । રાજ પાટ દસરથ કો દયો ।
હોત ભયો વહિ મહા ધુનુરધર । તીન ત્રિઆન બરા જિહ રચિ કર ।૨૧।

પ્રિથમ જયો તિહ રામુ કુમારા । ભરથ લછમન સત્ર બિદારા ।
બહુત કાલ તિન રાજ કમાયો । કાલ પાઈ સુર પુરહિ સિધાયો ।૨૨।
સીઅ સુત બહુરિ ભએ દુઈ રાજા । રાજ પાટ ઉન હી કઉ છાજા ।
મદ્ર દેસ એસ્વરજા બરી જબ । ભાતિ ભાતિ કે જગ કીએ તબ ।૨૩।

તહી તિનૈ બાધે દુઈ પુરવા । એક કસૂર દુતીય લહુરવા ।
 અધક પુરી તે દોઊ બિરાજી । નિરખિ લંક અમરાવતિ લાજી ।૨૪।
 બહુત કાલ તિન રાજુ કમાયો । જાલ કાલ તે અંતિ ફસાયો ।
 તિન કે પુત્ર પૌત્ર જે વએ । રાજ કરત ઈહ જગ કો ભએ ।૨૫।
 કહા લગે તે બરન સુનાઊં । તિન કે નામ ન સંખિઆ પાઊં ।
 હોત ચહૂં જુગ મૈ જે આએ । તિન કે નામ ન જાત ગનાએ ।૨૬।
 જો અબ તવ કિરપા બલ પાઊં । નામ જથા મતિ ભાખિ સુનાઊં ।
 કાલ કેત અરુ કાલરાઈ ભનિ । જિન કે ભએ પુત્ર ઘરિ અનગન ।૨૭।
 કાલ કેત ભયો બલી અપારા । કાલરાઈ જિનિ નગર નિકારા ।
 ભાજિ સનૌઢ દેસિ તે ગએ । તહી ભૂપજા બિહાઅત ભએ ।૨૮।
 તિહ તે પુત્ર ભયો જો ધામા । સોઢી રાઈ ધરા તિહિ નામા ।
 બંસ સનૌઢ તદિન તે થીઆ । પરમ પવિત્ર પુરખ જૂ કીઆ ।૨૯।
 તા તે પુત્ર પૌત્ર હુઈ આઈ । તે સોઢી સભ જગતિ કહાએ ।
 જગ મૈ અધિક સુ ભએ પ્રસિધા । દિન દિન તિન કે ધન કી બ્રિધા ।૩૦।
 રાજ કરત ભએ બિબિધ પ્રકારા । દેસ દેસ કે જીત ત્રિપારા ।
 જહા તહા તિહ ધરમ ચલાયો । અત્ર પત્ર કહ સીસિ ઢુરાયો ।૩૧।
 રાજસૂઅ બહુ બારન કીએ । જીતિ જીતિ દેસેસ્વર લીએ ।
 બાજમેધ બહુ બારન કરે । સકલ કલૂખ નિજ કુલ કે હરે ।૩૨।
 બહુત બંસ મૈ બઢો બિખાધા । મેટ ન સકા કોઊ તિહ સાધા ।
 બિચરે બીર બનૈતુ અખંડલ । ગહિ ગહિ ચલે ભિરન રન મંડલ ।૩૩।
 ધન અરુ ભૂમિ પુરાતન બૈરા । જિન કા મૂઆ કરતિ જગ ઘેરા ।
 મોહ બાદ અહંકાર પસારા । કામ ક્રોધ જીતા જગ સારા ।૩૪।

દોહરા

ધનિ ધનિ ધન કો ભાખીએ જા કા જગતુ ગુલામુ ।
 સભ નિરખત યા કો ફિરૈ સભ ચલ કરત સલામ ।૩૫।

ચૌપઈ

કાલ ન કોઊ કરન સુમારા । બૈર બાદ અહંકાર પસારા ।
 લોભ મૂલ ઈહ જગ કો હૂઆ । જા સો ચાહત સભૈ કો મૂઆ ।૩૬।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે સુભ બંસ બરનનં દુતીયા
 ધિઆઈ સંપૂરનમ સતુ સુભમ સતુ ।૨/૧૩૭।

મુજંગ પ્રયાત ઇંદ

રચા બૈર બાદ બિઘાતે અપારં । જિસૈ સાધિ સાકિઓ ન કોઊ સુધારં ।
બલી કામ રાયં મહા લોભ મોહં । ગયો કઉન બીરં સુ યા તે અલોહં ।૧।
તહા બીર બંકે બકૈ આપ મધં । ઉઠે સસત્ર લૈ લૈ મચા જુધ સુધં ।
કહૂં ખપરી ખોલ ખંડે અપારં । મચૈ બીર બૈતાલ ડઉર ડકારં ।૨।

કહૂં ઈસ સીસં પુઞ્ઞૈ રંડ માલં । કહૂં ડાક ડઉર કહૂંકં બિતાલં ।
ચવી ચાવડીઅં કિલંકાર કંકં । ગુથી લુથ જુથે બહૈ બીર બંકં ।૩।
પરી કુટ કુટં રુલે તછ મુછં । રહે હાથ ડારે ઉમૈ ઉરધ મુછં ।
કહૂં ખોપરી ખોલ ખિંગં ખતંગં । કહૂં ખત્રીઅં ખગ ખેતં નિખંગં ।૪।

ચવી ચાંવડી ડાકની ડાક મારૈ । કહૂં ભૈરવી ભૂત ભૈરો બકારૈ ।
કહૂં બીર બૈતાલ બંકે બિહારં । કહૂં ભૂત પ્રેતં હસૈ માસહારં ।૫।

રસાવલ ઇંદ

મહા બીર ગજે । સુણ મેઘ લજે ।
ઝંડા ગડ ગાઢે । મંડે રોસ બાઢે ।૬।

કિપાણં કટારં । તિરે રોસ ધારં ।
મહાબીર બંકં । તિરે ભૂમિ હંકં ।૭।
મચે સૂર સસત્રં । ઉઠી ઝાર અસત્રં ।
કિપાણં કટારં । પરી લોહ મારં ।૮।

મુજંગ પ્રયાત ઇંદ

હલબી જુનબી સરોહી દુધારી ।
બહી કોપ કાતી કિપાણં કટારી ।
કહૂં સૈહથીઅં કહૂં સુધ સેલં ।
કહૂં સેલ સાંગં બલી રેલ પેલં ।૯।

નરાજ ઇંદ

સરોખ સુર સાજિઅં । બિસારિ સંક બાજિઅં ।
નિસંક સસત્ર મારહીં । ઉતારિ અંગ ડારહીં ।૧૦।

કછૂ ન કાન રાખીં । સુ મારિ મારિ ભાખહીં ।
સુ હાક હાઠ રેલિયં । અનંત સસત્ર ઝેલિયં ।૧૧।

હજાર હૂરિ અંબરં । બિરુધ કૈ સુઅંબરં ।
કરર ભાત ડોલહી । સુ મારુ માર બોલહી ।૧૨।
કહૂકિ અંગ કટીઅં । કહૂં સરોહ પટીઅં ।
કહૂં સમાસ મુછીઅં । ગિરે સુ તછ મુછીઅં ।૧૩।

ઢમક ઢોલ ઢાલિયં । હરોલ હાલ ચાલિયં ।
ઝટાક ઝટ બાહીઅં । સુ બીર સૈન ગાહીઅં ।૧૪।
નિવં નિસાણ બાજિઅં । સુ બીર ધીર ગાજિઅં ।
ક્રિપાલ બાણ બાહી હી । અજાત અંગ લાહ હી ।૧૫।

બિરુધ ક્રુધ રાજિયં । ન ચાર પૈર ભાજિયં ।
સંભારિ સસત્ર ગાજ હી । સુ નાદ મેઘ લાજ હી ।૧૬।
હલંક હાક માર હી । સરક સસત્ર ઝાર હી ।
ભિરે બિસારિ સોકિયં । સિધાર દેવ લોકિયં ।૧૭।
રિસે બિરુધ બીરિયં । સુ મારિ ઝારિ તીરિયં ।
સબદ સંખ બજિયં । સુ બીર ધીર સજિયં ।૧૮।

રસાવલ છંદ

તુરી સંખ બાજે । મહાબીર સાજે ।
નચે તુંદ તાજી । મચે સૂર ગાજી ।૧૯।
ઝિમી તેજ તેગં । મનો બિજ બેગં ।
ઉઠૈ નદ નાદં । ધુન ત્રિબિખાદં ।૨૦।
તુટે ખગ ખોલં । મુખં માર બોલં ।
ધકા ધીક ધકં । ગિરે હક બકં ।૨૧।
દલં દીહ ગાહં । અધો અંગ લાહં ।
પ્રયોઘં પ્રહારં । બકૈ માર મારં ।૨૨।
નદી રકત પૂરં । ફિરી ગૈણિ હૂરં ।
ગજે ગૈણિ કાલી । હસી ખપરાલી ।૨૩।
મહા સૂર સોહં । મંડે લોહ કોહં ।
મહા ગરબ ગજિયં । ધુણં મેઘ લજિયં ।૨૪।

છકે લોહ છકં । મુખં માર બકં ।
 મુખં મુછ બકં । ભિરે છાડ સંકં । ૨૫
 હકં હાક બાજ । ઘિરી સૈણ સાજ ।
 ચિરે ચાર ઢૂકે । મુખં માર કૂકે । ૨૬
 રુકે સૂર સંગં । મનો સિંધુ ગંગં ।
 ઢહે ઢાલ ઢકં । ક્રિપાણ કડકં । ૨૭
 હકં હાક બાજ । નચે તુંદ તાજ ।
 રસં રુદ્ર પાગે । ભિરે રોસ જાગે । ૨૮

ગિરે સુધ સેલં । ભઈ રેલ પેલં ।
 પલંહાર નચે । રણં બીર મચે । ૨૯
 હસે માસહારી । નચે ભૂત ભારી ।
 મહા ઢીઠ ઢૂકે । મુખં માર કૂકે । ૩૦
 ગજૈ ગૌણ દેવી । મહા અંસ ભેવી ।
 ભલે પૂત નાચં । રસં રુદ્ર રાચં । ૩૧
 ભિરૈ બૈર રુઝૈ । મહા જોધ જુઝૈ ।
 ઝંડા ગડ ગાઢે । બજૈ બૈર બાઢે । ૩૨

ગજં ગાહ બાધે । ધનુર બાન સાધે ।
 બહે આપ મધં । ગિરે અધ અધં । ૩૩
 ગજં બાજ જુઝૈ । બલી બૈર રુઝૈ ।
 ત્રિભૈ સસત્ર બાઢૈ । ઉભૈ જીત ચાઢૈ । ૩૪
 ગજૈ આનિ ગાજ । નચે તુંદ તાજ ।
 હકં હાક બજ । ફિરૈ સૈન ભજ । ૩૫

મદં મત માતે । રસં રુદ્ર રાતે ।
 ગજં જૂહ સાજૈ । ભિરે રોસ બાજૈ । ૩૬
 ઝમી તેજ તેગં । ઘણં બિજ બેગં ।
 બઢૈ બાર બૈરી । જલં જિઉ ગંગૈરી । ૩૭
 અપો આપ બાહં । ઉભૈ જીત ચાહં ।
 રસં રુદ્ર રાતે । મહા મત માતે । ૩૮

ભુજંગ છંદ

મચે બીર બીરં અભૂતં ભયાણં । બજી ભેરિ ભંકાર ધુકે નિસાનં ।
 નવં નદ નીસાણ ગજે ગહીરં । ફિરૈ રંડ મુંડ તનં તછ તીરં ।૩૯ ।
 બહે ખગ ખેતં ખિઆલં ખતંગં । રુલે તછ મુછં મહા જોધ જંગં ।
 બંધૌ બીર બાના બડે ઐઠિવારે । ઘુમૈ લોહ ઘુટં મનો મતવારે ।૪૦ ।

ઉઠી કૂહ જૂહં સમરિ સાર બજિયં । કિધો અંત કે કાલ કો મેઘ ગજિયં ।
 ભઈ તીર ભીરં કમાણં કડકિયં । બજે લોહ કોહં મહા જંગિ મચિયં ।૪૧ ।
 બિરચે મહા જુધ જોધા જુઆણં । ખુલે ખગ ખત્રી અભૂતં ભયાણં ।
 બલી જુઝ રુઝૈ રસં રુદ્ર રતે । મિલે હથ બખં મહા તેજ તતે । ૪૨ ।

ઝમી તેજ તેગં સુ રોસં પ્રહારં । રુલે રંડ મુંડં ઉઠી સસત્ર ઝારં ।
 બબકંત બીરં ભભકંત ઘાયં । મનો જુધ ઈંદ્રં જુટિયો બિતરાયં ।૪૩ ।
 મહા જુધ મચિયં મહા સૂર ગાજે । આપો આપ મૈ સસત્ર સોં સસત્ર બાજે ।
 ઉઠે ઝાર સાંગં મચે લોહ કોહં । મનો ખેલ બાસંત માહંત સોહં ।૪૪ ।

રસાવલ છંદ

જિતે બૈર રુઝં । તિતે અંતિ જુઝં ।
 જિતે ખેતિ ભાજે । તિતે અંતિ લાજે ।૪૫ ।
 તુટે દેહ બરમં । છુટી હાથ ચરમં ।
 કહૂં ખેતિ ખોલં । ગિરે સૂર ટોલં ।૪૬ ।
 કહૂં મુછ મુખં । કહૂં સસત્ર સખં ।
 કહૂં ખોલ ખગં । કહૂં પરમ પગં ।૪૭ ।
 ગહે મુછ બંકી । મંડે આન હંકી ।
 ઢકા ઢુક ઢાલં । ઉઠે હાલ ચાલં ।૪૮ ।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

ખુલે ખગ ખૂની મહાબીર ખેતં ।
 નચે બીર બૈતાલયં ભૂત પ્રેતં ।
 બજે ડંગ ડઉરૂ ઉઠે નાદ સંખં ।
 મનો મલ જુટે મહા હથ બખં ।૪૯ ।

છપૈં છંદ

જિનિ સૂરન સંગ્રામ સબલ સમુહિ ટ્વૈ મંડિઓ ।
 તિન સુભટન તે એક કાલ કોઊ જીઅત ન છડિઓ ।
 સબ ખત્રી ખગ ખંડિ ખેતિ તે ભૂ મંડપ અહુટે ।
 સાર ધારિ ધરિ ધૂમ મુકતિ બંધન તે છુટે ।
 ટ્વૈ ટૂક ટૂક જુઝે સબૈ પાવ ન પાછે ડારીયં ।
 જૈ કાર અપાર સુધાર હૂંઅ બાસવ લોક સિધારીયં ॥૧૦

ચૌપઈ

ઈહ બિધિ મચા ઘોર સંગ્રામા । સિધએ સૂર સુર કે ધામા ।
 કહા લગૈ વહ કથો લરાઈ । આપન પ્રભા ન બરની જઈ ॥૧૧

મુજંગ પ્રયાત છંદ

લવી સરબ જીતે કુસી સરબ હારે । બચે જે બલી પ્રાન લૈ કે સિધારે ।
 ચતુર બેદ પઠિયં કીયો કાસિ બાસં । ઘને બરખ કીને તહા હી નિવાસં ॥૨

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે લવી કુસ જુધ બરનનં ત્રિતીઆ

ધિઆઉ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ॥૩૧૮૯

મુજંગ પ્રયાત છંદ

જિનૈ બેદ પઠિયો સુ બેદી કહાએ । તિનૈ ધરમ કે કરમ નીકે ચલાએ ।
 પઠે કાગદં મદ્ર રાજા સુધારં । આપો આપ મો બૈર ભાવં બિસારં ॥૧
 ત્રિપં મુકલિયં દૂત સો કાસિ આયં । સબે બેદિયં બેદ ભાખે સુનાયં ।
 સબૈ બેદ પાઠી ચલે મદ્ર દેસં । પ્રનામ કીયો આન કે કે નરેસં ॥૨
 ધુનં બેદ કી ભૂપ તા તે કરાઈ । સબૈ પાસ બૈઠે સબા બીચ ભાઈ ।
 પડે સામ બેદ જુજર બેદ કથં । રિગં બેદ પઠિયં કરે ભાવ હથં ॥૩

રસાવલ છંદ

અથર્વ બેદ પઠિયં । સુનૈ પાપ નઠિયં ।
 રહા રીઝ રાજા । દીઆ સરબ સાજા ॥૪
 લયો બન બાસં । મહા પાપ નાસં ।
 રિખં ભેસ કીયં । તિસૈ રાજ દીયં ॥૫
 રહે હોરિ લોગં । તજે સરબ સોગં ।
 ઘનં ધામ તિઆગે । પ્રભં પ્રેમ પાગે ॥૬

અડિલ

બેદી ભયો પ્રસંન રાજ કહ પાઈકૈ । દેત ભયો બરદાન હીઐ હુલસાઈકૈ ।
જબ નાનક કલ મૈ હમ આનિ કહઈ હૈ । હો જગત પૂજ કરિ તોહિ પરમ પદ્મ પાઈ
હૈ ।૭।

દોહરા

લવી રાજ દે બનિ ગહે બેદીઅન કીનો રાજ ।
ભાતિ ભાતિ તનિ ભોગીયં ભૂઅ કા સકલ સમાજ ।૮।

ચૌપઈ

ત્રિતીય બેદ સુનબે તુમ કીઆ । ચતુર બેદ સુનિ ભૂઅ કો દીઆ ।
તીન જનમ હમહૂં જબ ધરિ હૈ । ચૌથે જનમ ગુરૂ તુહિ કરિ હૈ ।૯।
ઉત રાજા કાનનહિ સિધાયો । ઈત ઈન રાજ કરત સુખ પાયો ।
કહા લગે કરિ કથા સુનાઊ । ગ્રંથ બઢન તે અધિક ડરાઊ ।૧૦।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે બેદ પાઠ ભેટ રાજ ચતુરથ
ધિઆઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૪।૧૯૯।

નરાજ છંદ

બહુરિ બિખાધ બાધિયં । કિની ન તાહિ સાધિયં ।
કરંમ કાલ યો ભઈ । સુ ભૂમિ બંસ તે ગઈ ।૧।

દોહરા

બિપ્ર કરત ભએ સૂદ્ર બ્રિતિ છત્રી બૈસન કરમ ।
બૈસ કરત ભએ છત્રિ બ્રિતિ સૂદ્ર સુ દિજ કો ધરમ ।૨।

ચૌપઈ

બીસ ગાવ તિન કે રહિ ગએ । જિન મો કરત કિસાની ભએ ।
બહુત કાલ ઈહ ભાતિ બિતાયો । જનમ સમૈ નાનક કો આયો ।૩।

દોહરા

તિન બેદીયન કી કુલ બિખે પ્રગટે નાનક રાઈ ।
સભ સિખન કો સુખ દએ જહ તહ ભએ સહાઈ ।૪।

તિન ઈહ કલ મો ધરમ ચલાયો । સભ સાધન કો રાહુ બતાયો ।
જો તાકે મારગ મહિ આએ । તે કબહૂં નહિ પાપ સંતાએ ।૫।
જે જે પંથ તવન કે પરે । પાપ તાપ તિન કે પ્રભ હરે ।
દૂખ ભૂખ કબહૂં ન સંતાએ । જાલ કાલ કે બીચ ન આએ ।૬।

નાનક અંગદ કો બપુ ધરા । ધરમ પ્રચુરિ ઈહ જગ મો કરા ।
અમર દાસ પુનિ નામ કહાયો । જનુ દીપક તે દીપ જગાયો ।૭।
જબ બરદાનિ સમૈ વહુ આવા । રામદાસ તબ ગુરુ કહાવા ।
તિહ બરદાનિ પુરાતનિ દીઆ । અમરદાસિ સુરપુરિ મગ લીઆ ।૮।

સ્રી નાનક અંગદિ કરિ માના । અમર દાસ અંગદ પહિયાના ।
અમર દાસ રામદાસ કહાયો । સાધન લખા મૂડ નહિ પાયો ।૯।
તિન તિન સભહૂં કરિ જાના । એક રૂપ કિનહૂં પહિયાના ।
જિન જાના તિન હી સિધિ પાઈ । બિનુ સમઝે સિધિ હાથિ ન આઈ ।૧૦।

રામદાસ હરિ સો મિલિ ગએ । ગુરતા દેત અરજુનહિ ભએ ।
જબ અરજુન પ્રભ લોકિ સિધાએ । હરિ ગોબિંદ તિહ ઠા ઠહરાએ ।૧૧।
હરિગોબિંદ પ્રભ લોકિ સિધારે । હરી રાઈ તિહ ઠા બૈઠારે ।
હરી કિસનિ તિન કે સુત વએ । તિન તે તેગ બહાદુર ભએ ।૧૨।

તિલક જંઝૂ રાખા પ્રભ તાકા । કીનો બડો કલૂ મહિ સાકા ।
સાધન હેતિ ઈતી જિનિ કરી । સીસુ દીયા પરુ સી ન ઉચરી ।૧૩।
ધરમ હેત સાકા જિનિ કીઆ । સીસિ દીઆ પરુ સિરરુ ન દીઆ ।
નાટક ચેટક કીએ કુકાજા । પ્રભ લોગન કહ આવત લાજા ।૧૪।

દોહરા

ઠીકર ફોરિ દિલીસ સિરિ પ્રભ પુરિ કીયા પયાન ।
તેગ બહાદુર સી કિઆ કરી ન કિનહૂં આનિ ।૧૫।
તેગ બહાદુર કે ચલત ભયો જગત કો સોક ।
હૈ હૈ હૈ સભ જગ ભયો જૈ જૈ જૈ સુર લોકિ ।૧૬।

ચૌપઈ

અબ મૈ અપની કથા બખાનો । તપ સાધત જિહ બિધિ મુહિ આનો ।
હેમ કુંટ પરબત હૈ જહાં । સપત સિંગ સોમિત હૈ તહાં ।૧।
સપતસિંગ તિહ નામુ કહાવા । પંડુ રાજ જહ જોગુ કમાવા ।
તહ હમ અધિક તપસિઆ સાધી । મહાકાલ કાલકા અરાધી ।૨।

ઈહ બિધિ કરત તપસિઆ ભયો । ઢૈ તે એક રૂપ દ્વૈ ગયો ।
તાત માત મુર અલખ અરાધા । બહુ બિધિ જોગ સાધના સાધા ।૩।
તિન જો કરી અલખ કી સેવા । તા તે ભએ પ્રસંનિ ગુરદેવા ।
તિન પ્રભ જબ આઈસુ મુહિ દીઆ । તબ હમ જનમ કલૂ મહિ લીઆ ।૪।

ચિત ન ભયો અમરો આવન કહિ । ચુભી રહી સ્તુતિ પ્રભુ ચરનન મહિ ।
જિઉ તિઉ પ્રભ હમ કો સમજાયો । ઈમ કહિ કૈ ઈહ લોક પઠાયો ।૫।

અકાલ પુરખ બાચ ઈસ કીટ પ્રતિ

ચૌપઈ

જબ પહિલે હમ સિસટિ બનાઈ । દઈત રચે દુસટ દુખ દાઈ ।
તે ભુજ બલ બવરે દ્વૈ ગએ । પૂજત પરમ પુરખ રહિ ગએ ।૬।
તે હમ તમકિ તનિક મો ખાપે । તિન કી ઠઉર દેવતા થાપે ।
તે ભી બલિ પૂજા ઉરજાએ । આપન હી પરમેસુર કહાએ ।૭।

મહાદેવ અચુત કહવાયો । બિસન આપ હી કો ઠહરાયો ।
બ્રહ્મા આપ પારબ્રહ્મ બખાના । પ્રભ કો પ્રભૂ ન કિનહૂં જાના ।૮।
તબ સાખી પ્રભ અસટ બનાએ । સાખ નમિત દેબે ઠહિરાએ ।
તે કહૈ કરો હમારી પૂજા । હમ બિનુ અવરુ ન ઠાકુરુ દૂજા ।૯।

પરમ તત કો જિન ન પછાના । તિન કરિ ઈસુર તિન કહુ માના ।
કેતે સૂર ચંદ કહુ માનૈ । અગનહોતુ કઈ પવન પ્રમાનૈ ।૧૦।

કિન હૂં પ્રભુ પાહિન પહિયાના । ગ્હાત કિતે જલ કરત બિધાના ।
કેતિક કરમ કરત ડરપાના । ધરમ રાજ કો ધરમ પછાના ।૧૧।

જે પ્રભ સાખ નમિત ઠહરાએ । તે હિઆં આઈ પ્રભૂ કહવાએ ।
તાકી બાત બિસર જાતી ભી । અપની અપની પરત સોભ ભી ।૧૨।
જબ પ્રભ કો ન તિનૈ પહિયાના । તબ હરિ ઈન મનુછન ઠહરાના ।
તે ભી બસિ મમતા હુઈ ગએ । પરમેસુર પાહન ઠહરએ ।૧૩।

તબ હરિ સિધ સાધ ઠહિરાએ । તિન ભી પરમ પુરખુ નહિ પાએ ।
જે કોઈ હોતિ ભયો જગિ સિઆના । તિન તિન અપનો પંથુ ચલાના ।૧૪।
પરમ પુરખ કિનહૂં નહ પાયો । બૈર બાદ હંકાર બઢાયો ।
પેડ પાત આપન તે જલૈ । પ્રભ કે પંથ ન કોઊ ચલૈ ।૧૫।

જિનિ જિનિ તનિકિ સિધ કો પાયો । તિનિ તિનિ અપના રાહુ ચલાયો ।
પરમેસુર ન કિનહૂં પહિયાના । મમ ઉચારિ તે ભયો દિવાના ।૧૬।
પરમતત કિનહૂં ન પછાના । આપ આપ ભીતરિ ઉરઝાના ।
તબ જે જે રિખિ રાજ બનાએ । તિન આપન પુનિ સિંમિત ચલાએ ।૧૭।
જે સિંમિતન કે ભએ અનુરાગી । તિન તિન કિઆ બ્રહમ કી તિઆગી ।
જિન મનુ હર ચરનન ઠહરાયો । સો સિંમિતન કે રાહ ન આયો ।૧૮।
બ્રહમા ચાર હી બેદ બનાએ । સરબ લોક તિહ કરમ ચલાએ ।
જિન કી લિવ હરિ ચરનન લાગી । તે બેદન તે ભએ તિઆગી ।૧૯।

જિન મતિ બેદ કતેબન તિઆગી । પારબ્રહમ કે ભે અનુરાગી ।
તિન કે ગૂડ મતિ જે ચલહી । ભાતિ અનેક દૂખ સો દલહી ।૨૦।
જે જે સહિત જાતન સંદેહિ । પ્રભ કે સંગિ ન છોડત નેહ ।
તે તે પરમ પુરી કહિ જાહી । તિન હરિ સિઉ અંતરુ કિછુ નાહી ।૨૧।

જે જે જીય જાતન તે ડરે । પરમ પુરખ તજિ તિન મગિ પરે ।
તે તે નરક કુંડ મો પરહી । બાર બાર જગ મો બપુ ધરહી ।૨૨।
તબ હરિ બહુરિ દત ઉપજાઈયો । તિન ભી અપના પંથુ ચલાઈયો ।
કર મો નખ સિર જટા સવારી । પ્રભ કી કિઆ કછુ ન બિચારી ।૨૩।

પુનિ હરિ ગોરખ કો ઉપરાજા । સિખ કરે તિન હૂ બડ રાજા ।
 સ્રવન ફારિ મુદ્રા દુઝા ડારી । હરિ કી પ્રતિ રીતિ ન બિચારી ।૨૪।
 પુનિ હરિ રામાનંદ કો કરા । ભેસ બૈરાગી કો જિનિ ધરા ।
 કંઠી કંઠિ કાઠ કી ડારી । પ્રભ કી કિઆ ન કછૂ બિચારી ।૨૫।

જે પ્રભ પરમ પુરખ ઉપજાએ । તિન તિન અપને રાહ ચલાએ ।
 મહાદીન તબિ પ્રભ ઉપરાજા । અરબ દેસ કો કીનો રાજા ।૨૬।
 તિન ભી એકુ પંથુ ઉપરાજા । લિંગ બિના કીને સભ રાજા ।
 સભ તે અપના નામુ જપાયો । સતિ નામુ કાહૂં ન દ્રિડાયો ।૨૭।

સભ અપની અપની ઉરઝાના । પારબ્રહમ કાહૂં ન પછાના ।
 તપ સાધત હરિ મોહિ બુલાયો । ઈમ કહિ કે ઈહ લોક પઠાયો ।૨૮।

અકાલ પુરખ બાચ

ચૌપઈ

મૈ અપના સુત તોહિ નિવાજા । પંથુ પ્રચુર કરબે કહ સાજા ।
 જાહિ તહા તૈ ધરમુ ચલાઈ । કબુધિ કરન તે લોક હટાઈ ।૨૯।

કબિબાચ

દોહરા

ઠાઢ ભયો મૈ જોરિ કર બચન કહા સિર નયાઈ ।
 પંથ ચલૈ તબ જગત મૈ જબ તુમ કરહુ સહાઈ ।૩૦।

ચૌપઈ

ઈહ કારનિ પ્રભ મોહિ પઠાયો । તબ મૈ જગતિ જનમુ ધરિ આયો ।
 જિમ તિન કહી ઈનૈ તિમ કહિહૌ । અઉર કિસુ તે બૈર ન ગહિહૌ ।૩૧।
 જે હમ કો પરમેસુર ઉચરિ હૈ । તે સભિ નરકિ કુંડ મહિ પરિ હૈ ।
 મો કો દાસુ તવન કા જાનો । યા મૈ ભેદુ ન રંચ પછાનો ।૩૨।
 મૈ હો પરમ પુરખ કો દાસા । દેખનિ આયો જગત તમાસા ।
 જો પ્રભ જગતિ કહા સો કહિ હો । મિત લોગ તે મોનિ ન રહિ હો ।૩૩।

નરાજ ઇંદ

કહિયો પ્રભૂ સુ ભાખિહૌ । કિસૂ ન કાન રાખિહૌ ।
 કિસૂ ન ભેખ ભીજહૌ । અલેખ બીજ બીજહૌ ।૩૪।

પખાણ પૂજિહૌ નહી । ન ભેખ ભીજહૌ કહી ।
અનંત નામુ ગાઈહૌ । પરમ પુરુખ પાઈહૌ ।૩૫।

જટા ન સીસ ધારિહૌ । ન મુંદ્રકા સુ ધારિહૌ ।
ન કાનિ કાહૂં કી ધરો । કહિયો પ્રભુ સુ મૈ કરો ।૩૬।
ભજો સુ એકુ નામયં । જુ કામ સરબ ઠામયં ।
ન જાપ આન કો જપો । ન અઉર થાપના થપો ।૩૭।

બિઅંતિ નામુ ધિઆઈહૌ । પરમ જોતિ પાઈહૌ ।
ન ધિઆન આન કો ધરો । ન નામુ આનિ ઉચરો ।૩૮।
તવિક નામ રતિયં । ન આન માન મતિયં ।
પરમ ધિઆન ધારીયં । અનંત પાપ ટારીયં ।૩૯।
તુમેવ રૂપ રાચિયં । ન આન દાન માચિયં ।
તવિક નામુ ઉચારીયં । અનંત દૂખ ટારીયં ।૪૦।

ચૌપઈ

જિનિ જિનિ નામુ તિહારો ધિઆઈઆ । દૂખ પાપ તિન નિકટિ ન આઈઆ ।
જે જે અઉર ધિઆન કો ધરહી । બહિસિ બહિસિ બાદન તે મરહી ।૪૧।
હમ ઈહ કાજ જગત મો આએ । ધરમ હેત ગુરદેવિ પઠાએ ।
જહા તહા તુમ ધરમ બિથારો । દુસટ દોખયનિ પકરિ પછારો ।૪૨।
યાહી કાજ ધરા હમ જનમં । સમઝ લેહુ સાધૂ સભ મનમં ।
ધરમ ચલાવન સંત ઉબારન । દુસટ સભન કો મૂલ ઉપારિન ।૪૩।

જે જે ભએ પહિલ અવતારા । આપુ આપુ તિન જાપુ ઉચારા ।
પ્રભ દોખી કોઈ ન બિદારા । ધરમ કરન કો રાહુ ન ડારા । ૪૪।
જે જે ગઉસ અંબીઆ ભએ । મૈ મૈ કરત જગત તે ગએ ।
મહાપુરુખ કાહૂં ન પછાના । કરમ ધરમ કો કહૂં ન જાના ।૪૫।
અવરન કી આસા કિછુ નાહી । એકૈ આસ ધરો મન માહી ।
આન આસ ઉપજત કિછુ નાહી । વા કી આસ ધરો મન માહી ।૪૬।

દોહરા

કોઈ પડતિ કુરાન કો કોઈ પડત પુરાન ।
કાલ ન સકત બચાઈકૈ ફોકટ ધરમ નિદાન ।૪૭।

કઈ કોટિ મિલિ પડત કુરાના । બાચત કિતે પુરાન અજના ।
અંતિ કાલિ કોઈ કામ ન આવા । દાવ કાલ કાહૂં ન બચાવા ।૪૮।

કિઉ ન જપો તા કો તુમ ભાઈ । અંતિ કાલિ જો હોઈ સહાઈ ।
ફોકટ ધરમ લખો કર ભરમા । ઈન તે સરત ન કોઈ કરમા ।૪૯।

ઈહ કારનિ પ્રભ હમૈ બનાયો । ભેદુ ભાખિ ઈહ લોક પઠાયો ।
જો તિન કહા સુ સભન ઉચરો । ડિંભ વિંભ કછુ નૈકુ ન કરો ।૫૦।

રસાવલ છંદ

ન જટા મૂંડિ ધારૌ । ન મુંદ્રકા સવારૌ ।
જપો તાસ નામં । સરૈ સરબ કામં ।૫૧।
ન નૈનં મિચાઉ । ન ડિંભં દિખાઉ ।
ન કુકરમં કમાઉ । ન ભેખી કહાઉ ।૫૨।

ચૌપઈ

જે જે ભેખ સુ તન મૈ ધારૈ । તે પ્રભ જન કછુ કૈ ન બિચારૈ ।
સમઝ લેહુ સભ જન મન માહી । ડિંભન મૈ પરમેસુર નાહી ।૫૩।
જે જે કરમ કરિ ડિંભ દિખાહી । તિન પરલોકન મો ગતિ નાહી ।
જીવત ચલત જગત કે કાજા । સ્વાંગ દેખિ કરિ પૂજત રાજા ।૫૪।

સુઆંગન મૈ પરમેસુર નાહી । ખોજિ ફિરૈ સભ હી કો કાહી ।
અપનો મનુ કર મો જિહ આના । પારબ્રહમ કો તિની પછાના ।૫૫।

દોહરા

ભેખ દિખાએ જગત કો લોગન કો બસિ કીન ।
અંતિ કાલિ કાતી કટિયો બાસુ નરક મો લીન ।૫૬।

ચૌપઈ

જે જે જગ કો ડિંભ દિખાવૈ । લોગન મૂંડિ અધિક સુખ પાવૈ ।
નાસા મૂંદ કરૈ પરણામં । ફોકટ ધરમ ન કઉડી કામં ।૫૭।

ફોકટ ધરમ જિતે જગ કરહી । નરકિ કુંડ ભીતર તે પરહી ।
હાથ હલાએ સુરગિ ન જાહૂ । જો મનુ જીત સકા નહિ કાહૂ ।૫૮।

કબિબાચ

દોહરા

જો નિજ પ્રભ મો સો કહા સો કહિહો જગ માહિ ।
જો તિહ પ્રભ કો ધિઆઈ હૈ અંતિ સુરગ કો જાહિ ।૫૯।

દોહરા

હરિ હરિ જન દુઈ એક હૈ બિબ બિચાર કછુ નાહિ ।
જલ તે ઉપજિ તરંગ જિઉ જલ હી બિખૈ સમાહિ ।૬૦।

ચૌપઈ

જે જે બાદિ કરત હંકારા । તિન તે ભિન રહત કરતારા ।
બેદ કતેબ બિખૈ હરિ નાહી । જાન લેહુ હરિ જન મન માહી ।૬૧।
આંખ મૂંદિ કોઊ ડિંભ દિખાવૈ । આંધર કી પદવી કહ પાવૈ ।
આંખિ મીચ મગુ સૂઝિ ન જાઈ । તાહિ અનંત મિલૈ કિમ ભાઈ ।૬૨।

બહુ બિસથાર કહ લઉ કોઈ કહૈ । સમઝત બાતિ થકતિ હુઆૈ રહે ।
રસના ધરૈ કઈ જો કોટા । તદપિ ગનત તિહ પરત સુ તોટા ।૬૩।

દોહરા

જબ આઈસુ પ્રભ કો ભયો જનમુ ધરા જગ આઈ ।
અબ મૈ કથા સંછેપ તે સબહૂં કહત સુનાઈ ।૬૪।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે મમ આગિઆ કાલ જગ પ્રવેસ કરનં
નામ ખસટમો ધિયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૬૨૭૮।
અથ કબિ જનમ કથનં ।

ચૌપઈ

મુર પિત પૂરબિ કિયસિ પયાના । ભાતિ ભાતિ કે તીરથિ ન્હાના ।
જબ હી જાતિ ત્રિબેણી ભએ । પુંન દાન દિન કરત બિતએ ।૧।
તહી પ્રકાસ હમારા ભયો । પટના સહર બિખૈ ભવ લયો ।
મદ્ર દેસ હમ કો લે આએ । ભાતિ ભાતિ દાઈઅન દુલરાએ ।૨।

કીની અનિક ભાતિ તન રછા । દીની ભાતિ ભાતિ કી સિછા ।
 જબ હમ ધરમ કરમ મો આઈ । દેવ લોકિ તબ પિતા સિધાએ ।૩।
 ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે કબિ જનમ બરનનં નામ સપતમો
 ધિયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૭।૨૮૨।
 અથ રાજ સાજ કથનં

ચૌપઈ

રાજ સાજ હમ પર જબ આયો । જથા સકતિ તબ ધરમુ ચલાયો ।
 ભાતિ ભાતિ બનિ ખેલિ સિકારા । મારે રીછ રોઝ ઝંખારા ।૧।
 દેસ ચાલ હમ તે પુનિ ભઈ । સહર પાવટા કી સુધિ લઈ ।
 કાલિંદ્રી તટિ કરે બિલાસા । અનિક ભાતિ કે પેખિ તમાસા ।૨।
 તહ કે સિંઘ ઘને ચુનિ મારે । રોઝ રીછ બહુ ભાતિ બિદારે ।
 ફતે સાહ કોપા તબિ રાજા । લોહ પરા હમ સો બિનુ કાજા ।૩।

ભુજંગ પ્રયાત છંદ

તહા સાહ સ્ત્રીસાહ સંગ્રામ કોપે । પંચો બીર બંકે પ્રિથી પાઈ રોપે ।
 હઠી જીતમલં સુ ગાજી ગુલાબં । રણં દેખીઐ રંગ રૂપં સહાબં ।૪।
 હઠિયો માહરીચંદયં ગંગરામં । જિને કિતીયં જિતીયં ફૌજ તામં ।
 કુપે લાલ ચંદં કીએ લાલ રૂપં । જિનૈ ગંજીયં ગરબ સિંઘ અનૂપં ।૫।

કુપિયો માહરૂ કાહરૂ રૂપ ધારે । જિનૈ જાન ખાવીનીયં ખેત મારે ।
 કુપિયો દેવતેસં દયારામ જુધં । કીયં દ્રોણ કી જિઉ મહા જુધ સુધં ।૬।
 કિપાલ કોપીયં કુતકો સંભારી । હઠી જાન હયાત કે સીસ ઝારી ।
 ઉઠી છિછિ ઈછં કઢા મેઝ જોરં । મનો માખનં મટકી કાન્હ ફોરં ।૭।
 તહા નંદ ચંદં કીયો કોપ ભારો । લગાઈ બરછી કિપાણં સંભારો ।
 તુટી તેગ ત્રિખી કઢે જમદઢં । હઠી રાખીયં લજ બંસં સનઢં ।૮।

તહા માતલેયં કિપાલં કુધં । છકિયો છોભ છત્રી કરિયો જુધ સુધં ।
 સહે દેહ આપં મહાબીર બાણં । કરિયો જાન બાનીન ખાલી પલાણં ।૯।
 હઠિયો સાહિબં ચંદ ખેતં ખત્રિઆણં । હને જાન ખૂની ખુરાસાન ભાનં ।
 તહ બીર બંકે ભલી ભાતિ મારે । બચે પ્રાન લૈ કે સિપાહી સિધારે ।૧૦।

તહા સાહ સંગ્રામ કીને અખારે । ઘને ખેત મો ખાન ખૂની લતારે ।
ત્રિપં ગોપલાયં ખરો ખેત ગાજૈ । મિગા ઝુંડ મધિયં મનો સિંઘ રાજૈ ।૧૧।

તહા એક બીરં હરી ચંદ કોપ્યો । ભલી ભાતિ સો ખેત મો પાવ રોપ્યો ।
મહા ક્રોધ કે તીર તીખે પ્રહારે । લગૈ જૌનિ કે તાહિ પારે પધારે ।૧૨।

રસાવલ છંદ

હરી ચંદ ક્રુધં । હને સૂર સુધં ।
ભલે બાણ બાહે । બડે સૈન ગાહે ।૧૩।
રસં રુદ્ર રાજે । મહા લોહ માચે ।
હને સસત્ર ધારી । લિટે ભૂપ ભારી ।૧૪।

તબૈ જીત મલં । હરી ચંદ ભલં ।
હિદૈ ઐચ મારિયો । સુ ખેતં ઉતારિયો । ૧૫
લગે બીર બાણં । રિસિયો તેજિ માણં ।
સમૂહ બાજ ડારે । સુવરગં સિધારે ।૧૬।

મુજંગ પ્રયાત છંદ

ખુલૈ ખાન ખૂની ખુરાસાન ખગં । પરી સસત્ર ધારં ઉઠી ઝાલ અગં ।
ભઈ તીર ભીરં કમાણં કડકે । ગિરે બાજ તાજી લગે ધીર ધકે ।૧૭।
બજી ભેર ભુંકાર ધુકે નગારે । દુહૂં ઉરતે બીર બંકે બકારે ।
કરે બાહુ આઘાત સસત્રં પ્રહારં । ડકી ડાકણી ચાવડી ચીતકારં ।૧૮।

દોહરા

કહા લગે બરનન કરૌ મચિયો જુધુ અપાર ।
જે લુઝે જુઝે સબૈ ભજે સૂર હજાર ।૧૯।

મુજંગ પ્રયાત છંદ

ભજિયો સાહ પાહાડ તાજી ત્રિપાયં । ચલિયો બીરીયા તીરીયા ન ચલાયં ।
જસો ડઢવાલં મધુકર સુ સાહં । ભજે સંગિ લૈ કે સુ સારી સિપાહં ।૨૦।

ચક્રત ચૌપિયો ચંદ ગાજી ચંદેલં । હઠી હરી ચંદં ગહે હાથ સેલં ।
કરિયો સુઆમ ધરમ મહા રોસ રુઝિયં । ગિરિયો ટૂક ટૂક ટ્વૈ ઇસો સૂર
ઝુઝિયં ।૨૧।

તહા ખાન નૈજાબતૈ આન કૈ કૈ । હનિયો સાહ સંગ્રામ કો સસત્ર લૈ કૈ ।
કિતૈ ખાન બાનીન હૂં અસ્ત્ર ઝારે । સહી સાહ સંગ્રામ સુરગં સિધારે । ૨૨।

દોહરા

મારિ નિજાબત ખાન કો સંગો જુઝૈ જુઝાર ।
હા હા ઇહ લોકૈ ભઈઓ સુરગ લોક જૈકાર ।૨૩।

ભુવંગ પ્રયાત ઇંદ

લખૈ સાહ સંગ્રામ જુઝૈ જુઝારં । તવં કીટ બાણં કમાણં સંભારં ।
હનિયો એક ખાનં ખિઆલં ખતંગં । ડસિયો સત્ર કો જાનુ સ્યામં ભુવંગ ।૨૪।

ગિરિયો ભૂમિ સો બાણ દૂજો સંભારિયો । મુખં ભીખનં ખાન કે તાનિ મારિયો ।
ભવિયો ખાન ખૂની રહિયો ખેતિ તાજી । તજે પ્રાણ તીજે લગૈ બાણ બાજી ।૨૫।

છુટી મૂરછના હરી ચંદં સંભારો । ગહે બાણ કામાણ ભે ઐચ મારે ।
લગે અંગિ જા કે રહે ન સંભારં । તનં તિઆગ તે દેવ લોકં પધારં ।૨૬।

દુયં બાણ ખૈચે ઇકં બારિ મારે । બલી બીર બાજીન તાજી બિદારે ।
જિસૈ બાન લાગૈ રહે ન સંભારં । તનં બેધિ કૈ તાહિ પારં સિધારં ।૨૭।
સબૈ સ્વામ ધરમં સુ બીરં સંભારે । ડકી ડાકણી ભૂત પ્રેતં બકારે ।
હસૈ બીર બૈતાલ ઔ સુધ સિધં । ચવી ચાવંડીયં ઉડી ગિધ બ્રિધં ।૨૮।

હરીચંદ કોપે કમાણં સંભારં । પ્રથમ બાજીયં તાણ બાણં પ્રહારં ।
દ્વિતીય તાક કૈ તીર મો કો ચલાયો । રખિયો દઈવ મૈ કાનિ છ્વૈકૈ સિધાયં ।૨૯।

ત્રિતીય બાણ મારિયો સુ પેટી મઝારં । બિધિઅં ચિલકતં દુઆલ પારં પધારં ।
ચુભી ચિંચ ચરમં કછૂ ઘાઈ ન આયં । કલં કેવલં જાન દાસં બચાયં ।૩૦।

રસાવલ છંદ

જબૈ બાણ લાગ્યો । તબૈ રોસ જાગ્યો ।
 કર લૈ કમાણં । હનં બાણ તાણં ।૩૧।
 સબૈ બીર ધાએ । સરોઘં ચલાએ ।
 તબૈ તાકિ બાણં । હન્યો એક જુઆણં ।૩૨।
 હરી ચંદ મારે । સુ જોધા લતારે ।
 સુ કારોડ રાયં । વહૈ કાલ ઘાયં ।૩૩।

રણં તિઆગિ ભાગે । સબૈ ત્રાસ પાગે ।
 ભઈ જીત મેરી । કિપા કાલ કેરી ।૩૪।
 રણં જીત આએ । જયં ગીત ગાએ ।
 ધનંધાર બરખે । સબૈ સૂર હરખે ।૩૫।

દોહરા

જુધ જીત આએ જબૈ ટિકૈ ન તિન પુર પાવ ।
 કાહલૂર મૈ બાધિયો આનિ અનંદ પુર ગાવ ।૩૬।
 જે જે નર તહ ન ભિરે દીને નગર નિકાર ।
 જે તિહ ઠઉર ભલે ભિરે તિને કરી પ્રતિપાર ।૩૭।

ચૌપઈ

બહત દિવસ ઈહ ભાતિ બિતાએ ।
 સંત ઉબારિ દુસટ સભ ઘાએ ।
 ટાંગ ટાંગ કરિ હને નિદાના ।
 ફૂકર જિમિ તિન તજે પ્રાના ।૩૮।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે રાજ સાજ કથનં ભંગાણી જુધ બરનનં
 નામ અસટમો ધિયાઈ સમાપતં સતુ સુભમ સતુ ।૮।૩૨૦।
 અથ નઉદન કા જુધ બરનનં

ચૌપઈ

બહુત કાલ ઈહ ભાતિ બિતાયો । મીઆ ખાન જંમૂ કહ આયો ।
 અલિફ ખાન નાદૌણ પઠાવા । ભીમચંદ તન બૈર બઢાવા ।૧।
 જુધ કાજ ત્રિપ હમૈ બુલાયો । આપિ તવન કી ઓર સિધાયો ।
 તિન કઠ ગડ નવરસ પર બાધો । તીર તુફંગ નરેસન સાધો ।૨।

ભુવંગ પ્રયાત ઇંદ

તહા રાજ સિંઘ બલી ભીમ ચંદં । ચડિઓ રામ સિંઘ મહા તેજવંદં ।
 સુખંદેવ ગાજી જસરોટ રાજં । ચડે ક્રુધ કીને કરે સરબ કાજં ।૩।
 પ્રિથીચંદ ચઢિઓ ડઢે ડઢવારં । ચલે સિઘ હુઝૈ કાર રાજં સુધારં ।
 કરી ઢૂક ઢોઅં કિરપાલ ચંદં । હટાએ સબે મારિ કૈ બીર બ્રિંદં ।૪।

દુતીય ઢોઅ ઢૂકે વહૈ મારિ ઉતારી । ખરે દાંત પીસે છુભૈ છત્રધારી ।
 ઉતૈ વૈ ખરે બીર બંબૈ બજાવૈ । તરે ભૂપ ઠાઢે બડો સોકુ પાવૈ ।૫।
 તબૈ ભીમચંદ કીયો કોપ આપં । હનૂમાન કૈ મંત્ર કો મુખિ જાપં ।
 સબૈ બીર બોલૈ હમૈ ભી બુલાયં । તબૈ ઢોઅ કૈ કૈ સુ નીકૈ સિઘાયં ।૬।

સબૈ કોપ કૈ કૈ મહા બીર ઢૂકૈ । ચલૈ બારિબૈ બાર કો જિઉ ભભૂકૈ ।
 તહા બિઝુડિઆલં હઠિયો બીર દિઆલં । ઉઠિયો સૈન લૈ સંગિ સારી કિપાલં ।૭।

મધુભાર ઇંદ

કુપિયો કિપાલ । નચે મરાલ । બજે બજંત । કરં અનંત ।૮।
 જુઝંત જુઆણ । બાહૈ કિપાણ । જીઅ ધારિ કોધ । છડે સરોઘ । ૯।
 લુઝૈ નિદાણ । તજંત પ્રાણ । ગિર પરત ભૂમિ । જણુ મેઘ ઝૂમિ ।૧૦।

રસાવલ ચંદ

કિપાલ કોપિયં । હઠી પાવ રોપિયં ।
 સરોઘં ચલાએ । બડે બીર ઘાએ ।૧૧।
 હણૈ છત્રધારી । લિટે ભૂપ ભારી ।
 મહા નાદ બાજે । ભલે સૂર ગાજે ।૧૨।
 કિપાલં ક્રુધં । કીયો જુધ સુધ્ધં ।
 મહાબીર ગજે । મહા સાર બજે ।૧૩।
 કરો જુધ ચંડ । સુણિયો નાવ ખંડં ।
 ચલિયો સસત્ર બાહી । રજૌતી નિબાહી ।૧૪।

કોપ ભરે રાજા સબૈ કીનો જુધ ઉપાઈ ।
સૈન કટોચન કી તબૈ ઘેર લઈ અર રાઈ ।૧૫।

ભુજંગ છંદ

ચલે નાંગલૂ પાંગલૂ વેદડોલં । જસવારે ગુલેરે ચલે બાંધ ટોલં ।
તહા એક બાજિયો મહાબીર દિઆલં । રખી લાજ જૌનૈ સબૈ બિઝડવાલં ।૧૬।
તવં કીટ તૌ લૌ તુફંગં સંભારો । હિદૈ એક રાવંત કે તકિ મારો ।
ગિરિયો ઝૂમિ ભૂમૈ કરિયો જુધ સુધં । તઉ મારુ બોલ્યો મહા માનિ કોપં ।૧૭।

તજિયો તુપકં બાન પાનં સંભારે । ચતુર બાનયં લૈ સુ સબિયં પ્રહારે ।
ત્રિયો બાણ લૈ બામ પાણં ચલાએ । લગૈ યા લગૈ ના કછૂ જાનિ પાએ ।૧૮।
સુ તઉ લઉ દઈવ જુધ કીનો ઉઝારં । તિનૈ ખેદ કે બારિ કે બીચ ડારં ।
પરી માર બુંગં છુટી બાણ ગોલી । મનો સૂર બૈઠે ભલી ખેલ હોલી ।૧૯।

ગિરે બીર ભૂમં સરં સાંગ પેલં । રંગે સ્રોણ બસત્રં મનો ફાગ ખેલં ।
લીયો જીતિ બૈરી કીઆ આનિ ડેરં । તેઉ જાઈ પારં રહે બારિ કેરં ।૨૦।
ભઈ રાત્રિ ગુબાર કે અરધ જામં । તબૈ છોરિગે બાર દેવૈ દમામં ।
સબૈ રાત્રિ બીતી ઉઘો દિઉસ રાણં । ચલે બીર ચાલાક ખગં ખિલાણં ।૨૧।
ભજ્યો અલિફ ખાનં ન ખાના સંભારિયો । ભજે ઔર બીરં ન ધીરં બિચારિયો ।
નદી પૈ દિનં અસટ કીને મુકામં । ભલી ભાત દેખૈ સબૈ રાજ ધામં ।૨૨।

ચૌપઈ

ઈત હમ હોઈ બિદા ઘરિ આએ । સુલહ નમિત વૈ ઉતહિ સિધાએ ।
સંધિ ઈનૈ ઉન કે સંગિ કઈ । હેત કથા પૂરન ઈત ભઈ ।૨૩।

દોહરા

આલસૂન કહ મારિકૈ ઈહ દિસિ કીયો પયાન ।
ભાતિ અનેકન કે કરે પુરિ અનંદ સુખ આનિ ।૨૪।

ઈતિ સી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે નદૌન જુધ બરનનં નામ નૌમો ધિયાઈ
સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૯।૩૪૪।

ચૌપઈ

બહુત બરખ ઈહ ભાતિ બિતાએ । યુનિ યુનિ ચોર સબૈ ગહિ ઘાએ ।
કેતકિ ભાજિ સહિર તે ગએ । ભૂખિ મરત ફિરિ આવત ભએ ।૧।
તબ લૌ ખાન દિલાવર આએ । પૂત આપન હમ ઓરિ પઠાએ ।
ઢૂક ઘરી બીતી નિસિ જબૈ । ચડત કરી ખાનન મિલિ તબૈ ।૨।

જબ દલ પાર નદી કે આયો । આનિ આલમૈ હમૈ જગાયો ।
સોરુ પરા સભ હી નર જાગે । ગહિ ગહિ સસત્ર બીર રિસ પાગે ।૩।
છૂટન લગી તુફંગૈ તબહી । ગહિ ગહિ સસત્ર રિસાને સબહી ।
કૂર ભાતિ તિન કરી પુકારા । સોરુ સુના સરતા કે પારા ।૪।

ભુજંગ પ્રયાત ઇંદ

બજ ભૈર ભુંકાર ધુંકૈ નગારે । મહા બીર બાનૈત બંકે બકારે ।
ભએ બાહુ આઘાત નચે મરાલં । કિપા સિંધુ કાલી ગરજ કરાલં ।૫।
નદીયં લખ્યો કાલરાત્ર સમાનં । કરે સૂરમા સીતિ પિંગં પ્રમાનં ।
ઈતે બીર ગજે ભએ નાદ ભારે । ભજે ખાન ખૂની બિના સસત્ર ઝારે ।૬।

નરાજ ઇંદ

નિલજ ખાન ભજિયો । કિની ન સસત્ર સજિયો ।
સુ તિઆગ ખેત કો ચલે । સુબીર બીરહા ભલે । ૭।
ચલે તુરે તુરાઈ કે । સકૈ ન સસત્ર ઉઠાઈ કે ।
ન લૈ હથિઆર ગજહી । નિહારિ નારિ લજહી ।૮।

દોહરા

બરવા ગાઉ ઉજાર કે કરે મુકામ ભલાન ।
પ્રભ બલ હમૈ ન છુઈ સકૈ ભાજત ભએ નિદાન ।૯।
તવ બલિ ઈહા ન પરે સકૈ બરવા હના રિસાઈ ।
સાલિન રસ જિમ બાનીય રોરન ખાત બનાઈ ।૧૦।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે ખાનખદે કો આગમન ત્રાસિત ઉઠ જૈબો બરનનં નામ
દસમો ધયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ૧૯૦૩૫૪।

હુસૈની જુધ કથનં

મુજંગ પ્રયાત છંદ

ગયો ખાનખાદા પિતા પાસ ભવં । સકૈ જ્વાબુ દૈ ન હને સૂર લવં ।
 તહા ઠોકિ બાહા હુસૈની ગરજિયં । સૂર લૈ લૈ સિલા સાજ સજિયં ।૧।
 કરિયો જોરિ સૈનં હુસૈની પયાનં । પ્રથમ ફૂટિ કૈ લૂટ લીને અવાનં ।
 પુનરિ ડઢવાલં કીયો જીતિ જેરં । કરે બંદિ કૈ રાજ પુત્રાન ચેરં ।૨।
 પુનરિ દૂન કો લૂટ લીનો સુધારં । કોઈ સામુહે દ્વૈ સકિયો ન ગવારં ।
 લીયો છીન અનં દલં બાટિ દીયં । મહા મૂડિયં કુતસતં કાજ કીયં ।૩।

દોહરા

કિતક દિવસ બીતત ભએ કરત ઉસૈ ઉતપાત ।
 ગુઆલેરીયન કી પરત ભી આનિ મિલન કી બાત ।૪।
 જૌ દિન દુઈક ન વે મિલત તબ આવત અરિરાઈ ।
 કાલિ તિનૂ કૈ ઘર બિખૈ ડારી કલહ બનાઈ ।૫।

ચૌપઈ

ગુઆલેરીયા મિલન કહુ આએ । રામ સિંઘ ભી સંગિ સિધાએ ।
 ચતુરથ આનિ મિલત ભએ જામં । ફૂટિ ગઈ લખિ નજરિ ગુલામં ।૬।

દોહરા

જૈસે રવિ કે તેજ તે રેત અધિક તપતાઈ ।
 રવિ બલ છુદ્ર ન જાનઈ આપન હી ગરબાઈ ।૭।

ચૌપઈ

તૈસે હી ફૂલ ગુલામ જાતિ ભયો । તિનૈ ન દ્રિસટ તરે આનત ભયો ।
 કહલૂરીયા કટૌચ સંગિ લહિ । જાના આન ન મો સરિ મહિ મહિ ।૮।

તિન જો ધન આનો થો સાથા । તે દે રહે હુસૈની હાથા ।
 દેત લેત આપન કુરરાને । તે ધંનિ લૈ નિજિ ધામ સિધાને ।૯।
 ચેરો તબૈ તેજ તન તયો । ભલા બુરા કહુ લખત ન ભયો ।
 છંદબંદ નહ નૈકુ બિચારા । જાત ભયો દે તબહિ નગારા ।૧૦।

દાવ ઘાવ તિન નૈકુ ન કહા । સિંઘહિ ઘેરિ સસા કહુ ડરા ।
 પંદ્રહ પહરિ ગિરદ તિહ કીયો । ખાન પાનિ તિન જાન ન દીયો ।૧૧।

ખાન પાન બિનુ સૂર રિસાએ । સામ કરન હિત દૂત પઠાએ ।
દાસ નિરખિ સંગ સૈન પઠાની । ફૂલિ ગયો તિન કી નહી માની ।૧૨।

દસ સહસ્ર અબ હી કૈ દૈહૂ । નાતર મીચ મૂડ પર લૈહૂ ।
સિંઘ સંગતીયા તહા પઠાએ । ગોપાલૈ સુ ધરમ દે લ્યાએ ।૧૩।
તિન કે સંગિ ન ઉન કી બની । તબ કિપાલ ચિત મો ઇહ ગની ।
ઐસિ ઘાતિ ફિરિ હાથ ન ઐ હૈ । સબહૂ ફેરિ સમો છલિ જૈ હૈ ।૧૪।

ગોપાલૈ સુ અબૈ ગહિ લીજૈ । કૈદ કીજીઐ કૈ બધ કીજૈ ।
તનિક ભનક જબ તિન સુનિ પાઈ । નિજ દલ જાત ભયો ભટ રાઈ ।૧૫।

મધુભાર ઇંદ

જબ ગયો ગુપાલ । કુપિયો કિપાલ । હિંમત હુસૈન । જુંમૈ લુઝૈન ।૧૬।
કરિ કૈ ગુમાન । જુંમૈ જુઆન । બજે તબલ । દુંદભ દબલ ।૧૭।
બજે નિસાણ । નચે કિકાણ । બાહૈ તડાક । ઉઠૈ કડાક ।૧૮।
બજે નિસંગ । ગજે નિહંગ । છુટૈ કિપાન । લિટૈ જુઆન ।૧૯।
તુપક તડાક । કૈબર કડાક । સૈહથી સડાક । છોહી છડાક । ૨૦।
ગજે સુબીર । બજે ગહીર । બિચરે નિહંગ । જૈસે પલંગ ।૨૧।
હુકે કિકાણ । ધુકે નિસાણ । બાહૈ તડાક । ઝલૈ ઝડાક ।૨૨।
જુઝે નિહંગ । લિટૈ મલંગ । ખુલ્હે કિસાર । જનુ જટા ધાર ।૨૩।
સજે રવિંદ્ર । ગજે ગવિંદ્ર । ઉત્તરે ખાન । લૈ લૈ કમાન ।૨૪।

ત્રિભંગી ઇંદ

કુપિયો કિપાલં સજિ મરાલં બાહ બિસાલ ધરિ ઢાલં ।
ઘાએ સભ સૂરં રૂપ કરં મચકત નૂરં મુખિ લાલં ।
લૈ લૈ સુ કિપાનં બાણ કમાણં સજે જુઆનં તન તતં ।
રણિ રંગ કલોલં માર હી બોલૈ જનુ ગજ ડોલં બનિ મતં ।૨૫।

ભુજંગ પ્રયાત ઇંદ

તબૈ કોપીયં કાંગડેસં કટોચં । મુખં રકત નૈનં તજે સરબ સોચં ।
ઉતૈ ઉઠીયં ખાન ખેતં ખતંગં । મનો બિહચરે માસ હેતં પલંગં ।૨૬।

બજી ભેર ભુંકાર તીરં તડકે । મિલે હથિ બંથં ક્રિપાણં કડકે ।
 બજે જંગ નીસાણ કથે કથીરં । ફિરૈ રંડ મુંડં તનં તછ તીરં ।૨૭।
 ઉઠે ટોપ ટૂકં ગુરવૈ પ્રહારે । રુલે લુથ જુથં ગિરે બીર મારે ।
 પરૈ કતીયં ઘાત નિરઘાત બીરં । ફિરૈ રંડ મુંડં તનં તન તીરં ।૨૮।

બહી બાહુ આઘાત નિરઘાત બાણં । ઉઠે નદ નાદં કડકે ક્રિપાણં ।
 છકે છોભ છત્ર તવૈ બાણ રાજી । બહે જાહિ ખાલી ફિરૈ છૂછ તાજી ।૨૯।
 જુટે આપ મૈ બીર બીરં જુઝારે । મનો ગજ જુટે દંતારે દંતારે ।
 ક્રિધો સિંઘ સો સારદૂલં અરુઝે । તિસી ભાતિ કિરપાલ ગોપાલ જુઝે । ૩૦।

હરી સિંઘ ધાયો તહા એક બીરં । સહે દેહ આપં ભલી ભાતિ તીરં ।
 મહા કોપ કૈ બીર બ્રિંદં સંઘારે । બડો જુધ કૈ દેવ લોકં પધારે ।૩૧।
 હઠિયો હિમતં કિંમતં લૈ ક્રિપાનં । લએ ગુરજ ચલં સુ જલાલ ખાનં ।
 હઠે સૂરમા મત જોધા જુઝારં । પરી કુટ કુટ ઉઠી સસત્ર ઝારં ।૩૨।

રસાવલ છંદ

જસંવાલ ધાએ । તુરંગં નચાએ ।
 લયો ઘેરિ હુસૈની । હન્યો સાંગ પૈની । ૩૩।
 તિનૂ બાણ બાહે । બડે સૈન ગાહે ।
 જિસૈ અંગિ લાગ્યો । તિસે પ્રાણ ત્યાગ્યો ।૩૪।
 જબૈ ઘાવ લાગ્યો । તબૈ કોપ જાગ્યો ।
 સંભારી કમાણં । હણે બીર બાણં ।૩૫।
 ચહૂં ઓર ઢૂકે । મુખં માર કૂકે ।
 ત્રિભૈ સસત્ર બાહૈ । દોઊ જીત ચાહૈ ।૩૬।
 રિસે ખાન જાદે । મહા મદ માદે ।
 મહા બાણ બરખે । સભે સૂર હરખે ।૩૭।
 કરૈ બાણ અરચા । ધનુર બેદ ચરચા ।
 સુ સાંગં સમ્હાલં । કરૈ તઉન ઠામં । ૩૮।
 બલી બીર રુઝે । સમુહ સસત્ર જુઝે ।
 લગૈ ધીર ઘકૈ । ક્રિપાણં ઝનકૈ ।૩૯।
 કડકૈ કમાણં । ઝણકૈ ક્રિપાણં ।
 કડકાર છુટૈ । ઝણકાર ઉઠૈ ।૪૦।

હઠી સસત્ર ઝારે । ન સંકા બિચારે ।
કરે તીર મારં । ફિરૈ લોહ ધારં । ૪૧।
નદી સ્રોણ પૂરં । ફિરૈ ગૌણિ હૂરં ।
ઉભે ખેત પાલં । બકે બિકરાલં । ૪૨।

પાઘડી છંદ

તહ હડ હડાઈ હસે મસાણ । લિટે ગવિંદ્ર છુટે કિકરાણ ।
જુટે સુ બીર તહ કડક જંગ । છુટી ક્રિપાણ બુઠે ખતંગ । ૪૩।
ડાકન ડહકિ ચાવડ ચિકાર । કાકં કહકિ બજૈ દુધાર ।
ખોલં ખડકિ તુપકિ તડાકિ । સૈથં સડક ઘકં ઘહાકિ । ૪૪।

મુજંગ પ્રયાત છંદ

તહા આપ કીનો હુસૈની ઉતારં । સભૂ હાથિ બાણં કમાણં સંભારં ।
રુપે ખાન ખૂની કરૈ લાગ જુધં । મુખં રકત નૈણં ભરે સૂર કુધં । ૪૫।
જગિયો જંગ જાલમ સુ જોધં જુઝારં । બહે બાણ બાંકે બરછી દુધારં ।
મિલે બીર બીરં મહા ધીર બંકે । ઘકા ઘકિ સૈથં ક્રિપાણં ઝનંકે । ૪૬।
ભએ ઢોલ ઢંકાર નદં નફીરં । ઉઠે બાહુ આઘાત ગજૈ સુબીરં ।
નવં નદ નીસાન બજૈ અપારં । રુલે તછ મુછં ઉઠી સસત્ર ઝારં । ૪૭।

ટકા ટુક ટોપં ઢકા ઢક ઢાલં । મહા બીર બાનૈત બકૈ બિકાલં ।
નચે બીર બૈતાલયં ભૂત પ્રેતં । નચી ડાકિણી જોગની ઉરધ હેતં । ૪૮।

છુટી જોગતારી મહારુદ્ર જાગે । ડગિયો ધિઆન બ્રહમં સભૈ સિધ ભાગે ।
હસે કિંનરં જછ બિદિઆધરેયં । નચી અછરા પછરા ચારણેયં । ૪૯।

પરિયો ઘોર જુધં સુ સૈના પરાની । તહા ખાં હુસૈની મંડિઓ બીર બાની ।
ઉતૈ બીર ધાએ સુ બીરં જસ્વારં । સબૈ બિઉત ડારે બગા સે અસ્વારં । ૫૦।

તહા ખાં હુસૈની રહિયો એક ઠાઠં । મનો જુધ ખંભં રણભૂમ ગાડં ।
જિસૈ કોપ કૈ કૈ હઠી બાણિ મારિયો । તિસૈ છેદ કૈ પૈલ પારે પધારિયો ૧૫૧।

સહે બાણ સૂરં સભૈ આણ ઢૂકૈ । ચહૂં ઓર તૈ માર હી માર કૂકૈ ।
ભલી ભાતિ સો અસત્ર અઉ સસત્ર ઝારે । ગિરે ભિસત કો ખાં હુસૈની
સિધારે ૧૫૨।

દોહરા

જબૈ હુસૈની જુઝિયો ભયો સૂર મન રોસુ ।
ભાજિ ચલે અવરૈ સબૈ ઉઠિયો કટોચન જોસ ૧૫૩।

ચૈપઈ

કોપિ કટોચિ સબૈ મિલિ ધાયે । હિંમતિ કિંમતિ સહિત રિસાએ ।
હરી સિંઘ તબ કીયા ઉઠાના । ચુનિ ચુનિ હને પખરીઆ જુઆના ૧૫૪।

નરાજ ઇંદ

તબૈ કટોચ કોપીયં । સંભાર પાવ રોપીયં ।
સરક સસત્ર ઝાર હી । સુ મારિ મારિ ઉચાર હી ૧૫૫।
ચંદેલ ચૌપીયં તબૈ । રિસાત ઘાત ભે સબૈ ।
જિતે ગએ સુ મારીયં । બચે તિતે સિધારીયં ૧૫૬।

દોહરા

સાત સવારન કૈ સહિત જૂઝૈ સંગત રાઈ ।
દરસો સુનિ જુઝૈ તિનૈ બહુરિ જુઝત ભયો આઈ ૧૫૭।
હિંમત હૂં ઉતરિયો તહા બીર ખેત મઝાર ।
કેતન કે તનિ ઘાઈ સહિ કેતનિ કે તનિ ઝારિ ૧૫૮।
બાજ તહા જુઝત ભયો હિંમત ગયો પરાઈ ।
લોથ કિપાલહિ કી નમિત કોપિ પરે અરિ રાઈ ૧૫૯।

રસાવલ ઇંદ

બલી બૈર રુઝૈ । સમુહિ સાર જુઝૈ ।
કિપા રામ ગાજી । લરિયો સૈન ભાજી ૧૬૦।

મહા સૈન ગાઠૈ । ત્રિભૈ સસત્ર બાઠૈ ।
 ઘનિયો કાલ કૈ કૈ । ચલૈ જસ લૈ કૈ ।૬૧।
 બજે સંખ નાદં । સુરં નિરબિખાદં ।
 બજે ડૌર ડઢં । હઠે સસત્ર કઢં ।૬૨ ।
 પરી ભીર ભારી । જુઝૈ છત્ર ધારી ।
 મુખં મુછ બંકં । મંડે બીર હંકં ।૬૩।
 મુખં મારિ બોલૈ । રણં ભૂમિ ડોલૈ ।
 હથિયારં સંભારૈ । ઉભૈ બાજ ડારૈ ।૬૪।

દોહરા

રણ જુઝત કિરપાલ કૈ નાચત ભયો ગુપાલા
 સૈન સબૈ સિરદાર દૈ ભાજત ભઈ બિહાલ ।૬૫।
 ખાન હુસૈન કિપાલ કે હિંમત રણિ જુઝંત ।
 ભાજિ ચલે જોધા સબૈ જિમ દે મુકટ મહંત ।૬૬।

ચૌપઈ

ઈહ બિધિ સત્ર સબૈ ચુનિ મારે । ગિરે આપને સૂર સંભારે ।
 તહ ઘાઈલ હિંમત કહ લહા । રામ સિંઘ ગોપાલ સિઉ કહા ।૬૭।
 જિનિ હિંમત અસ કલહ બઢાયો । ઘાઈલ આજુ હાથ વહ આયો ।
 જબ ગુપાલ ઐસે સુનિ પાવા । મારિ દીયો જીઅત ન ઉઠાવા । ૬૮।
 જીત ભઈ રન ભયો ઉજારા । સિમિત કરિ સભ ઘરો સિધારા ।
 રાખિ લીયો હમ કો જગરાઈ । લોહ ઘટા અન તે બરસાઈ ।૬૯।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે હુસૈન બધહ કિપાલ હિંમત સંગતીઆ બધ બરનનં
 નામ ગિઆરમો ધયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૧૧।અફૂજૂા૪૨૩।

ચૌપઈ

જુધ ભયો ઈહ ભાતિ અપારા । તુરકન કો મારિયો સિરદારા ।
 રિસ તન ખાન દિલાવર તએ । ઈતૈ સઊર પઠાવત ભએ । ૧।

ઉતૈ પઠિયો ઉનિ સિંઘ જુઝારા । તિહ ભલાન તે ખેદિ નિકારા ।
 ઈત ગજ સિંઘ પંમા દલ જોરા । ઘાઈ પરે તિન ઉપર ભોરા ।૨।

ઉતૈ જુઝાએ સિંઘ ભયો આડા । જિમ રન ખંભ ભૂમિ રનિ ગાડા ।
ગાડા ચલૈ ન હાડા ચલિ હૈ । સામુહિ સેલ સમર મો ઝલિ હૈ ।૩।

બાટિ ચડૈ દલ દોઊ જુઝારા । ઉતે ચંદેલ ઈતે જસવારા ।
મંડિયો બીર ખેત મો જધા । ઉપજિયો સમર સૂરમન કુધા ।૪।

કોપ ભરે દોઊ દિસ ભટ ભારે । ઈતૈ ચંદેલ ઉતૈ જસવારે ।
ઢોલ નગારે બજે અપારા । ભીમ રૂપ ભૈરો ભભકારા ।૫।

રસાવલ ઇંદ

ધુણં ઢોલ બજે । મહા સૂર ગજે ।
કરે સસત્ર ઘાવં । ચડે ચિત ચાવં । ૬।
બિભૈ બાજ ડારૈ । પરઘૈ પ્રહારે ।
કરે તેગ ઘાયં । ચડે ચિત ચાયં ।૭।
બકૈ માર મારં । ન સંકા બિચારં ।
રુલૈ તછ મુછં । કરૈ સુરગ ઈછં ।૮।

દોહરા

નૈક ન રન તે મુરિ ચલે કરૈ નિડર ટ્વૈ ઘાઈ ।
ગિરિ ગિરિ પરૈ પવંગ તે બરે બરંગન જાઈ ।૯।

ચૌપઈ

ઈહ બિધિ હોત ભયો સંગ્રામા । જૂઝૈ ચંદ નરાઈન નામા ।
તબ જુઝાર એકલ હી ઘયો । બીરન ઘેરિ દસો દિસિ લયો ।૧૦।

દોહરા

ઘસ્યો કટક મૈ ઝટક દૈ કછૂ ન સંક બિચાર ।
ગાહત ભયો સુભટન બડિ બાહતિ ભયો હથિઆર ।૧૧।

ચૌપઈ

ઈહિ બિધિ ઘને ઘરન કો ગારા । ભાતિ ભાતિ કે કરે હથિયારા ।
ચુનિ ચુનિ બીર પખરીઆ મારે । અંતિ દેવપુરિ આપ પધારે ।૧૨।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે જુઝાર સિંઘ જુધ બરનનં નામ દ્વાદસમો
ધિયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૧૨।૪૩૫।

સહજાદે કો આગમન મદ્ર દેસ

ચૌપઈ

ઈહ બિધિ સો બધ ભયો જુઝારા । આન બસે તબ ધામિ લુઝારા ।
 તબ અઉરંગ મન માહિ રિસાવા । મદ્ર દેસ કો પૂત પઠાવા ।૧।
 તિહ આવત સભ લોક ડરાને । બડે બડે ગિરિ હેરિ લુકાને ।
 હમ હૂં લોગન અધિક ડરાયો । કાલ કરમ કો મરમ ન પાયો ।૨।
 કિતક લોક તજિ સંગિ સિધારે । જાઈ બસે ગિરિવર જહ ભારે ।
 ચિત મૂજયન કો અધિક ડરાના । તિનૈ ઉબાર ન અપના જાના ।૩।
 તબ અઉરંગ જીઅ માઝ રિસાએ । એક અહદીઆ ઈહા પઠાએ ।
 હમ તે ભાજિ બિમુખ જે ગએ । તિન કે ધામ ગિરાવત ભએ ।૪।

જે અપને ગુર તે મુખ ફિર હૈ । ઈહા ઊહા તિન કે ગ્રિહિ ગિરિ હૈ ।
 ઈહા ઉપહાસ ન સુરપુરિ બાસા । સભ બાતન તે રહે નિરાસા ।૫।
 દૂખ ભૂખ તિન કો રહે લાગી । સંત સેવ તે જો હૈ તિઆગી ।
 જગત બિખૈ કોઈ કામ ન સરહી । અંતહિ કુંડ નરક કી પરહી ।૬।

તિન કો સદા જગતિ ઉપહાસા । અંતહિ કુંડ નરક કી બાસા ।
 ગુર પગ તે જે બેમુખ સિધારે । ઈહા ઊહા તિન કે મુખ કારે ।૭।
 પુત્ર પઉત્ર તિન કે નહી ફરૈ । દુખ દૈ માત પિતા કો મરૈ ।
 ગુર દોખી સગ કી મિતુ પાવૈ । નરક કુંડ ડારે પછુતાવૈ ।૮।

બાબે કે બાબર કે દોઊ । આપ કરૈ પરમેસર સોઊ ।
 દીનસાહ ઈન કો પહિચાનો । દુનીપતિ ઉન કો અનુમાનો ।૯।
 જો બાબે કો દામ ન દૈ હૈ । તિન તે ગહિ બાબર કે લૈ હૈ ।
 દૈ દૈ તિન કો બડી સજાઈ । પુનિ લૈ હૈ ગ્રહિ લૂટ બનાઈ ।૧૦।

જબ દ્વૈ હૈ બેમુખ બિના ધન । તબિ ચડિ હૈ સિખન કહ માગન ।
 જે જે સિખ તિનૈ ધન દૈ હૈ । લૂટિ મલેછ તિનૂ કૌ લૈ હૈ ।૧૧।
 જબ હુઈ હૈ તિન દરબ બિનાસા । તબ ધરિ હૈ નિજિ ગુર કી આસા ।
 જબ તે ગુર દરસન કો ઐ હૈ । તબ તિન કો ગુર મુખ ન લગૌ હૈ ।૧૨।

બિદા બિના જૈહે તબ ધામં । સરિ હૈ કોઈ ન કોઈ તિન કો કામં ।
 ગુર દરિ ઢોઈ ન પ્રભૂ પુરિ વાસા । દુહૂં ઠઉર તે રહે નિરાસા । ૧૩।
 જે જે ગુર ચરનન રત દવૈ હૈ । તિન કે કસટિ ન દેખન પૈ હૈ ।
 રિધિ સિધિ તિન કે ગ્રિહ માહી । પાપ તાપ છવૈ સકૈ ન છાહી । ૧૪।

તિહ મલેછ છવૈ હૈ નહી છાવા । અસટ સિધિ દવૈ હૈ ઘરિ માહા ।
 હાસ કરત જો ઉદમ ઉઠૈ હૈ । નવો નિધિ તિન કે ઘરિ ઐ હૈ । ૧૫।
 મિરજા બેગ હુતે તિહ નામં । જિનિ ઢાહે બેમુખન કે ધામં ।
 સભ સનમુખ ગુર આપ બચાએ । તિન કે બાર ન બાંકન પાએ । ૧૬।
 ઉત અઉરંગ જીય અધિક રિસાયો । ચાર અહદીયન અઉર પઠાયો ।
 જે બેમુખ તા તે બચિ આએ । તિન કે ગ્રિહ પુનિ ઈનૈ ગિરાએ । ૧૭।

જે તજિ ભજે હુતે ગુર આના । તિન પુનિ ગુરૂ અહદીઅહિ જાના ।
 મૂત્ર ડાર તિન સીસ મુંડાએ । પાહુરિ જાનિ ગ્રિહહિ લૈ આએ । ૧૮।
 જે જે ભાજિ હુતે બિનુ આઈસુ । કહો અહદીઅહિ કિનૈ બતાઈસુ ।
 મુંડ મુંડ કરિ સહરિ ફિરાએ । કાર ભેટ જનુ લૈન સિધાએ । ૧૯।

પાછૈ લાગિ લરિકવા ચલે । જાનુક સિખ સખા હૈ ભલે ।
 છિકે તોબરા બદન ચડાએ । જનુ ગ્રિહિ ખાન મલીદા આએ । ૨૦।
 મસતકિ સુભે પનહીયન ઘાઈ । જનુ કરિ ટીકા દએ બલાઈ ।
 સીસ ઈંટ કે ઘાઈ કરેહી । જનુ તિનુ ભેટ પુરાતન દેહી । ૨૧।

દોહરા

કબહૂં રણ જૂઝયો નહી કછુ દૈ જસુ નહી લીન ।
 ગાવ બસતિ જાન્યો નહી જમ સો કિન કહિ દિન । ૨૨।

ચૌપઈ

ઈહ બિધિ તિનો ભયો ઉપહાસા । સભ સંતન મિલિ લખિયો તમાસા ।
 સંતન કસટ ન દેખન પાયો । આપ હાથ દૈ નાથિ બચાયો । ૨૩।

ચારણી । દોહરા

જિસ નો સાજન રાખસી દુસમન કવન બિચાર ।
 છવૈ ન સકૈ તિહ છાહિ કૌ નિહફલ જાઈ ગવાર । ૨૪।

જે સાધૂ સરની પરે તિન કે કવણ બિચાર ।
દંતિ જીભ જિમ રાખિ હૈ દુસટ અરિસટ સંઘારિ ।૨૫।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે સાહજદે વ અહદી આગમન બરનનં નામ
ત્રોદસમો ધિયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ 1931850।

ચૌપઈ

સરબ કાલ સભ સાધ ઉબારે । દુખુ દૈ કે દોખી સભ મારે ।
અદભુતિ ગતિ ભગતન દિખરાઈ । સભ સંકટ તે લએ બચાઈ ।૧।

સભ સંકટ તે સંત બચાએ । સભ કંટક કંટક જિમ ઘાએ ।
દાસ જાન મુરિ કરી સહાઈ । આપ હાથુ દૈ લયો બચાઈ ।૨।

અબ જો જો મૈ લખે તમાસા । સો સો કરો તુમૈ અરદાસા ।
જો પ્રભ કિપા કટાછિ દિખૈ હૈ । સો તવ દાસ ઉચારત જૈ હૈ ।૩।

જિહ જિહ બિધ મૈ લખે તમાસા । ચહત તિન કો કીયો પ્રકાસા ।
જો જો જનમ પૂરબલે હેરે । કહિહો સુ પ્રભુ પરાક્રમ તેરે ।૪।

સરબ કાલ હૈ પિતા અપારા । દેબિ કાલકા માત હમારા ।
મનૂઆ ગુર મુરિ મનસા માઈ । જિનિ મોકો સુભ કિઆ પડાઈ ।૫।

જબ મનસા મન મયા બિચારી । ગુરુ મનૂઆ કહ કહ્યો સુધારી ।
જે જે ચરિત પુરાતન લહે । તે તે અબ ચહીઅત હૈ કહે ।૬।

સરબ કાલ કુરણા તબ ભરે । સેવક જાનિ દયા રસ ઢરે ।
જો જો જનમુ પૂરબલો ભયો । સો સો સભ સિમરણ કરિ દયો ।૭।

મોકો ઈતી હુતી કહ સુધં । જસ પ્રભ દઈ કિપા કરિ બુધં ।
સરબ કાલ તબ ભએ દઈઆલા । લોહ રછ હમ કો સબ કાલા ।૮।

સરબ કાલ રછા સભ કાલ । લોહ રછ સરબદા બિસાલ ।
ઢીઠ ભયો તવ ક્રિપા લખાઈ । ઐડોં ફિરે સભન ભયો રાઈ ।ટા

વિહ વિહ બિધિ જનમન સુધિ આઈ । તિમ તિમ કહે ગિરંથ બનાઈ ।
પ્રથમે સતિજુગ વિહ બિધિ લહા । પ્રથમે દેબિ ચરિત્ર કો કહા ।૧૦।

પહિલે ચંડી ચરિત્ર બનાયો । નખ સિખ તે ક્રમ ભાખ સુનાયો ।
છોર કથા તબ પ્રથમ સુનાઈ । અબ ચાહત ફિર કરૌ બડાઈ ।૧૧।

ઈતિ સ્ત્રી બચિત્ર નાટક ગ્રંથે સરબ કલ કી બેનતી બરનનં નામ ચૌદસમો
ધિયાઈ સમાપતમ સતુ સુભમ સતુ ।૧૪।૪૭૧।

((((((((((((O)))))))))))))